

અગષ્ટ ૨૦૨૪

દાદાબાળી

‘તમે’ જુદા છો અને ચંદુભાઈ જુદા છે.
ચંદુભાઈના કોઈ કાર્ય જોકે તમારે લેવાદેવા નથી
પણ ચંદુભાઈ અલિકમણ કરે તો રોમને કટીએ કે
તમે પ્રતિકમણ કરો. તમારે ફક્ત જાણવાનું કે
ચંદુભાઈએ પ્રતિકમણ કર્યું કે ના કર્યું.

ચંદુભાઈ

પ્રશ્ન (આપણા)

પ્રશ્ન (આપણા)

ચંદુભાઈ

કૃતું, કંઈ કૃતું
(સાચાનિર્દિષ્ટ જુદા રહે)

ના, તુ અલિકમણા પ્રતિકમણ કરો
(દેખિલાલી વાગ્યકાર રહે)

આત્મજ્ઞાની પૂજયશ્રી દીપકભાઈનો યુ.એસ.એ. સત્સંગ પ્રવાસ

હૃદાનંદન : સત્સંગ - જ્ઞાનવિધિ : તા. ૧૮ થી ૨૩ જૂન ૨૦૨૪

ટેમ્પા : સત્સંગ - જ્ઞાનવિધિ : તા. ૨૪ થી ૨૬ જૂન ૨૦૨૪

વર્ષ : ૨૮, અંક : ૧૨

સણંગ અંક : ૩૪૮

ઓગષ્ટ ૨૦૨૪

પાનાં : ૨૮

Editor : Dimple Mehta

© 2024

Dada Bhagwan Foundation.

All Rights Reserved.

Printed by & Published by

**Dimple Mehta on behalf of
Mahavideh Foundation**

Simandhar City, Adalaj,
Dist.-Gandhinagar - 382421

**Owned by & Published at
Mahavideh Foundation**

Simandhar City, Adalaj,
Dist.-Gandhinagar - 382421

Printed at

Amba Multiprint
Opp. H B Kapadiya New High
School, At- Chhatral, Tal: Kalol,
Dist. Gandhinagar-382729.

સંપર્ક સૂત્ર :

અડાલજ ત્રિમંદિર, સીમંધર સીટી,
અમદાવાદ-કલોલ હાઈવે,
મુ.પો.: અડાલજ-૨૮૨૪૨૧
જિ. ગાંધીનગર, ગુજરાત.

ફોન : 9328661166-77
email:dadavani@dadabhagwan.org
www.dadabhagwan.org
દાદાવાણી અંગે ફરિયાદ માટે
ફોન / વોટ્સએપ : 8155007500

લવાજમ (ગુજરાતી)

૫ વર્ષ

ભારત : ૧૦૦૦ રૂપિયા

વાર્ષિક સભ્ય

ભારત : ૨૦૦ રૂપિયા

D.D. / M.O. 'મહાવિદેહ
ફાઉન્ડેશન'ના નામે મોકલવો.

દાદાવાણી

સાચનિટિકલી જુદા રહી, ટેકનિકલી ભાગાકાર કરો

સંપાદકીય

જ્ઞાની પુરુષ પરમ પૂજ્ય દાદાશ્રીએ એમની સ્થાદ્વાદ વાણીમાં આત્મધર્મના અને વ્યવહાર ધર્મના સર્વોત્તમ ફોડ આચા છે. જેથી નિશ્ચય-વ્યવહારની બન્ને પંખે સમાંતરે મોક્ષમાર્ગ પ્રગતિ સાધી શકાય. હવે વાણીની સીમા એવી છે કે એટ એ ટાઇમ બે વ્યુ પોઇન્ટને કિલેયાર ના કરી શકે ! જ્યારે નિશ્ચયની વાણી નીકળે ત્યારે એવું કહેવાય કે ચંદુભાઈનું ગમે તેવું આચરણ બને, તોએ તમે શુદ્ધ જ છો અને તે સિવાય બદ્યું ડિસ્ચાર્જ જ છે. મહાત્માઓને નવું ચાર્જ હોય નહીં. પરંતુ આ જ્ઞાનનો દુરૂપયોગ થશે તો વ્યવહાર બગડશે અને જેનો વ્યવહાર બગડયો, તેનો નિશ્ચય બગડવાનો. એટલે સાચનિટિકલી પ્રતિક્રમણ કરવાની જરૂર નથી પણ ચંદુભાઈથી વ્યવહારમાં કોઈને દુઃખ થાય ત્યારે વ્યવહારના પડધા ચોખા કરવા અને અભિપ્રાયોથી છટવા માટે ટેકનિકલી પ્રતિક્રમણની આવશ્યકતા છે અને તે પણ ચંદુથી સાચનિટિકલી જુદા રહી, ચંદુ પાસે ટેકનિકલી પ્રતિક્રમણ કરાવવાના છે.

આપણે શુદ્ધ થાય અને ચંદુભાઈને શુદ્ધ કરવા એ આપણી ફરજ. પરમાણુ તો શુદ્ધ કર્યારે થાય કે એને જુદા 'જોઈએ' ત્યારે અને પ્રતિક્રમણથી પરમાણુમાં શું ઈંકેક્ટ થાય કે સામાને કે દુઃખ થયેલું છે તેની અસરમાંથી મુક્ત કરાવે અને સામાની પરિણાત ફર્દે છે. એવું લોકોને અનુભવમાં આવે એટલે પછી છોડે નહીં ને ! પ્રતિક્રમણથી શું થાય કે જાગૃતિ વધે. જાગૃતિ રહે પછી કરવું ના પડે, થાય કરે. કોઈ દહાડો એકાંતમાં બેઠા હોઈએ અને પ્રતિક્રમણ કરતા કરતા આત્માનો થોડો અનુભવ લામી જાય મહીં, એ સ્વાદ આવી જાય. એક કલાક જો પોતે શુદ્ધાત્મા પદમાં બેસી ચંદુભાઈ પાસે પ્રતિક્રમણ કરાવે તો સ્વસર્તાનો અનુભવ થાય. પ્રતિક્રમણ કરે એનું નામ પુરુષાર્થ.

દાદાશ્રી કહે છે કે છેલ્લા પ્રકારનું જ્ઞાન એવું છે કે પ્રતિક્રમણ હોય જ નહીં. પણ આ તો જેને ગુજરાતી ચાર ચોપડીઓ આવડે, તેને ગેજ્યુએટ બનાવી તેના જેવું છે. ત્યાર પછી વચલા સ્ટાન્ડક્રનું શું થાય તે ? એટલે પ્રતિક્રમણ અમે અમારી જવાબદારીથી વચ્ચે મૂક્યેલું. આપણા જ્યારે દોષ બંધ થશે અને જગત આખું નિર્દોષ દેખાશે ત્યારે પ્રતિક્રમણ કરવાના પૂરા થશે.

અજમના આ અપૂર્વ પ્રતિક્રમણ છે. પૂર્વ આવી વાત કરી સાંભળી, વાંચી કે જાણી ના હોય એવો સરળ માર્ગ છે. પ્રતિક્રમણ આપણા પોતાના ખરાબ ભાવ તૂટી જાય તે માટે છે, સામાને તેમાં લેવાદેવા નથી. સામાના શુદ્ધાત્મા જોવાનો હેતુ એટલો જ છે કે આપણે શુદ્ધ દશામાં, જાગૃત દશામાં છીએ. હવે આજ્ઞામાં રહીએ ને પ્રતિક્રમણોથી દોષો ચોખા કરીએ, આમ 'સાચનિટિકલી ઇન્ઝેનિયરિંગ(વૈજ્ઞાનિક શોધ)'નો ઉપયોગ કરી વ્યવહાર-નિશ્ચય જાગૃતિપૂર્વક શુદ્ધ થાય અને મોક્ષમાર્ગ પ્રગતિ સધાય એવી છંદ્યપૂર્વક અભ્યર્થના !

જ્ય સચિયદાનંદ.

સાયન્ટિક્લી જુદા રહી, ટેકનિકલી ભાગાકાર કરો

(સૂત્ર - ૧)

સંસ્કાર ક્યારે બદલાય ? રાત-દિવસ પશ્ચાત્તાપ કરે ત્યારે, અગર તો 'સ્વરૂપજ્ઞાન' થાય ત્યારે.

એક માણસને ચોરી કર્યા પછી પસ્તાવો થાય છે, એને કુદરત જતો કરે છે. પશ્ચાત્તાપ કર્યો એનો ભગવાનને ત્યાં ગુનો નથી. પણ જગતના લોકો દંડ કરે એ આ ભવમાં ભોગવી લેવો પડે.

પ્રશ્નકર્તા : પણ એ તો બધાય એવું માને છે કે ખોટું બોલવું એ પાપ છે, માંસાહાર કરવો, અસત્ય બોલવું, ખોટી રીતે વર્તવું એ બધું ખરાબ છે. તેમ છિતાં લોકો ખોટું કર્યે જ જાય છે, તે કેમ ?

દાદાશ્રી : 'આ બધું ખોટું છે, આ ના કરવું જોઈએ' એવું બધા બોલે છે તે ઉપલક બોલે છે, 'સુપરફલુઅસ' બોલે છે, 'હાર્ટલી' નથી બોલતા. બાકી જો એવું 'હાર્ટલી' બોલે તો એને અમુક ટાઈમે ગયે જ છૂટકો ! તમારો ગમે તેવો ખરાબ દોષ હોય પણ તેનો તમને ખૂબ 'હાર્ટલી' પસ્તાવો થાય તો એ દોષ ફરી ના થાય. અને ફરી થાય તોય તેનો વાંધો નથી, પણ પસ્તાવો ખૂબ કર્યા કરો.

પ્રશ્નકર્તા : એટલે માણસ સુધરે એવી શક્યતા ખરી ?

દાદાશ્રી : હા, બહુ જ શક્યતા છે પણ સુધારનાર હોવો જોઈએ. એમાં એમ.ડી., એફ.આર. સી.એસ. ડૉક્ટર ના ચાલે. ગોટાળિયું ના ચાલે, એના તો 'સુધારનાર' જોઈએ.

હવે કેટલાકને એમ થાય કે ખૂબ પસ્તાવો કર્યો છતાંય ફરી એવો દોષ થાય, તો એને એમ થાય, કે આ આમ કેમ થયું, એટલો બધો પસ્તાવો

થયો તોય ? ખરેખર તો 'હાર્ટલી' પસ્તાવો થાય, તેનાથી દોષ અવશ્ય જાય છે.

પ્રતિકમણાથી હળવાશ થાય. ફરી એ દોષ થતા એને પસ્તાવો થયા કરે.

સંસ્કાર ક્યારે બદલાય ? રાત-દિવસ પશ્ચાત્તાપ કરે ત્યારે, અગર તો આપણું જ્ઞાન મળે તો સંસ્કાર બદલાય. પસ્તાવો એ કંઈ જેવી તેવી વસ્તુ નથી. પશ્ચાત્તાપ થવો જોઈએ.

પ્રશ્નકર્તા : આખો દિવસ આંદું અવળું આમ તેમ કરીએ ને પછી રાત્રે પશ્ચાત્તાપ કરીએ તો ?

દાદાશ્રી : હા, પશ્ચાત્તાપ સાચા દિલના કરે તો.

પ્રશ્નકર્તા : પશ્ચાત્તાપ કરે ને બીજે દિવસે પાછો તેનું તે જ કરે તો ?

દાદાશ્રી : હા, પણ સાચા દિલથી (પશ્ચાત્તાપ) કરે તો કામ કાઢી નાખે.

પ્રશ્નકર્તા : આ પસ્તાવો થાય છે, તે ગયા જન્મના આયોજનને કારણે થાય છે ?

દાદાશ્રી : એ આ જન્મના જ્ઞાનને કારણે પસ્તાવો થાય.

પ્રશ્નકર્તા : જીવનમાં આપણે કંઈક ખોટા કામો કર્યા હોય તો એનું દુઃખ થાય, પણ પશ્ચાત્તાપ ના થાય, તો શું કરવું ?

દાદાશ્રી : એનું દુઃખ થાય છે એ જ પશ્ચાત્તાપ છે ને ! કોઈ પણ તાપ વગર દુઃખ થાય નહીં. ઠંકમાં દુઃખ હોતું હશે ? આ તાપ એ જ દુઃખ છે. દુઃખ થાય એટલે બહુ થઈ ગયું. પણ 'ફરી નહીં કરું' એવું બોલો છો કે નથી બોલતા ?

પ્રશ્નકર્તા : હા.

દાદાશ્રી : તમને બધાને શેમાં શેમાં પસ્તાવો થાય છે તે લખી લાવજો. કયે સ્ટેશને ગાડી અટકે છે તેની ખબર પડે. એટલે પછી ત્યાં આગળ આપણે ગાડી મોકલીએ. પસ્તાવો થાય, ત્યાંથી સમજવું કે પાછો વળવાનો થયો.

હુમેશાં કોઈ પણ કાર્યનો પસ્તાવો કરો, એટલે એ કાર્યનું ફળ બાર આની નાશ જ થઈ જાય છે. પછી બળેલી દોરી હોય ને, એના જેવું ફળ આવે. તે બળેલી દોરી આવતે ભવ આમ જ કરીએ, તે ઉડી જાય. કોઈ કિયા એમ ને એમ નકામી તો જાય જ નહીં. પ્રતિકમણ કરવાથી એ દોરી સળગી જાય છે. પણ ડિઝાઇન તેની તે જ રહે છે. પણ આવતે ભવે શું કરવું પડે ? આમ જ કર્યું, ખંખેરી કે ઉડી ગઈ. કોઈ પણ કિયા કર્યા પછી પસ્તાવો કરે છે, એ માણસ એક દહાડો શુદ્ધ થશે જ, એ નકી છે.

(સૂત્ર - ૨)

સમ્યકૃત્વ થયા પછી, દાખિ સવળી થયા પછી, આત્મદાખિ થયા પછી સાચું પ્રતિકમણ થઈ શકે. પ્રતિકમણ તો એનું નામ કહેવાય કે કપડાં ધોવાઈ ને ચોખા થઈ જાય.

પ્રશ્નકર્તા : સાચું પ્રતિકમણ કેવી રીતે થાય ? પ્રતિકમણ કેવી રીતે શુદ્ધ ગણાય ?

દાદાશ્રી : સમકિત થયા પછી સાચું પ્રતિકમણ થાય. સમ્યકૃત્વ થયા પછી, દાખિ સવળી થયા પછી, આત્મદાખિ થયા પછી સાચું પ્રતિકમણ થઈ શકે. પણ ત્યાં સુધી પ્રતિકમણ કરે અને પસ્તાવો કરે તો એનાથી ઓછું થઈ જાય બધું. આત્મદાખિ ના થઈ હોય અને જગતના લોક ખોટું થયા પછી પસ્તાવો કરે ને પ્રતિકમણ કરે, તો એનાથી પાપ ઓછા બંધાય. પ્રતિકમણ, પસ્તાવો કરવાથી કર્મ ઉડીય જાય !

કપડાં પર ચાનો ડાઘ પડે કે તરત તેને ધોઈ નાખો છો તે શાથી ?

પ્રશ્નકર્તા : ડાઘ જતો રહે એટલા માટે.

દાદાશ્રી : એવું મહી ડાઘ પડે કે તરત ધોઈ નાખવું પડે. આ લોકો તરત ધોઈ નાખે છે. કંઈ કષાય ઉત્પન્ન થયો, કશું થયું કે તરત ધોઈ નાખે. તે સાફ ને સાફ, સુંદર ને સુંદર ! તમે તો બાર મહિને એક દહાડો કરો, તે દહાડે બધા લૂગડાં બોળી નાખે !

અમારું 'શૂટ ઓન સાઈટ' પ્રતિકમણ કહેવાય. એટલે તમે (જ્ઞાન ન લીધેલા) જે કરો છો, એને પ્રતિકમણ કહેવાય નહીં. કારણ કે કપડું એકું ધોવાતું નથી તમારું. અને અમારા તો બધા ધોવાઈને ચોખા થઈ ગયા. પ્રતિકમણ તો એનું નામ કહેવાય કે કપડાં ધોવાઈ ને ચોખા થઈ જાય.

લૂગડાં રોજ એક-એક ધોવા પડે. આ તો બાર મહિના થાય એટલે બાર મહિનાના બધા લૂગડાં ધૂએ ! ભગવાનને ત્યાં તો એ ના ચાલે. આ લોકો બાર મહિને લૂગડાં બાંદે છે કે નહીં ? આ તો એક-એક ધોવું પડે. પાંચસો-પાંચસો લૂગડાં દરરોજના ધોવાશે ત્યારે કામ થશે.

જેટલા દોષ દેખાય એટલા ઓછા થાય. હજ દોષો નથી દેખાતા, એનું શું કારણ ? હજુ કાચું છે એટલું. કંઈ દોષ વગરનો થઈ ગયો છે, તે નથી દેખાતો ?

ભગવાને રોજ ચોપડો લખવાનો કશ્યો હતો, તે અત્યારે બાર મહિને ચોપડો લખે છે. જ્યારે પર્યુષણ આવે છે ત્યારે. ભગવાને કશ્યું કે સાચો વેપારી હોય તો રોજ લખજે ને સાંજે સરવૈયું કાઢજે. બાર મહિને ચોપડો લખે છે, પછી શું યાદ હોય ? એમાં કઈ રકમ યાદ હોય ? ભગવાને કશ્યું હતું કે સાચો વેપારી બનજે અને રોજનો ચોપડો રોજ

લખજે અને ચોપડામાં કંઈ ભૂલ થઈ, અવિનય થયો એટલે તરત ને તરત પ્રતિકમણ કરજે, એને ભુંસી નાખજે.

(સૂત્ર - ૩)

અમારાં ફાન પ્રાપ્ત કર્યા પછી પોતે નિષ્પક્ષપાતી થયો. કારણ કે ‘હું ચંદુલાલ નથી, હું શુદ્ધાત્મા છું’ એ સમજાય, પછી નિષ્પક્ષપાતી થવાય. કોઈનો સહેજેય દોષ દેખાય નહીં અને પોતાના બધા જ દોષ દેખાય ત્યારે પોતાનું કામ પૂરું થયું કહેવાય.

તને તારી ભૂલો પૂરેપૂરી દેખાય છે ?

પ્રશ્નકર્તા : હા, ભૂલો તો દેખાય છે.

દાદાશ્રી : એકુંય ભૂલ દેખાતી નથી તને. અને જેટલા વાળ છે એના કરતા વધારે ભૂલો છે. એ શી રીતે સમજણ પડે તને ?

પ્રશ્નકર્તા : એ ભૂલ ખાવી અથવા ન ખાવી એ કર્મધીન છે ને ?

દાદાશ્રી : ઓહોહો ! એ સારી શોધખોળ કરી (!) જુઓ ને બાબા જ છે ને, બધા આવડા આવડા બાબા ! બેભાનપણું ! જુઓ ને, હજુ ભૂલ ખાવી કે ના ખાવી એ કર્મધીન છે કે કેમ, હજુ તો આવું બોલે છે ! કુવામાં કંઈ પડતો નથી, ત્યાં સાચવીને ચાલે છે. સમય આવે તો દોડે, ત્યાં કેમ કર્મધીનપણું બોલતો નથી ? ટ્રેઇન આવે તે ઘડીએ પારા ઓળંગી જાય કે નહીં ? ત્યાં કેમ કર્મધીન બોલતો નથી.

પોતાના દોષ પોતાને શી રીતે દેખાય ? દેખાય જ નહીં ને ! કારણ કે જ્યાં મોહનું સાંપ્રાજ્ય હોય, મોહથી ભરેલા ! હું ફલાણો છું, હું આમ છું, એનો મોહ પાછો ! પોતાના પદનો મોહ હોય ખરો કે ? ના હોય ?

પ્રશ્નકર્તા : ઘણો હોય !

દાદાશ્રી : આ જ છે, બીજું કશું નથી. નિંદા કરવા જેવું નથી પણ બધે આવું જ છે. આ જગતના લોકોએ પોતાના દોષ જોયા નથી, એટલે જ એ દોષો રહે છે, મુકામ કરે છે નિરાંતે !

પહેલા તો ‘હું જ છું’ એમ રહેતું, તેથી નિષ્પક્ષપાતી નહોતા થયા. હવે ‘સ્વરૂપના જ્ઞાન’ની પ્રાપ્તિ પછી તમે નિષ્પક્ષપાતી થયા; (પોતાના) મન-વચન-કાયા પર તમને પક્ષપાત ના રહ્યો. એટલે પોતાના બધા જ દોષો દેખાવાનું શરૂ થાય, અને ઉપયોગ અંદર તરફ જ હોય, એટલે બીજાના દોષો ના દેખાય ! પોતાના દોષ દેખાવા માંડ્યા એટલે અમારું આપેલું ‘જ્ઞાન’ પરિણમવાનું શરૂ થઈ જાય. પોતાના દોષ દેખાવા માંડ્યા એટલે બીજાના દોષ ના દેખાય. બીજાના દોષ દેખાય તો તો બહુ ગુનો કહેવાય. આ નિર્દોષ જગતમાં કોઈ દોષિત છે જ નહીં, ત્યાં દોષ કોને અપાય ? દોષ છે ત્યાં સુધી દોષ એ અહંકાર ભાગ છે ને એ ભાગ ધોવાશે નહીં, ત્યાં સુધી બધા દોષ નીકળશે નહીં અને ત્યાં સુધી અહંકાર નિર્મૂળ નહીં થાય. અહંકાર નિર્મૂળ થાય ત્યાં સુધી દોષો ધોવાના છે.

પોતાના દોષ દેખાય નહીં ત્યાં સુધી કશું સમજ્યો નથી. જેમ દોષ દેખાતા જાય તેમ તેમ દોષ ઘટતા જાય, ને જેમ દોષો ઘટે તેમ ‘જાગૃતિ’ વધતી જાય. કોઈનો સહેજેય દોષ દેખાય નહીં અને પોતાના બધા જ દોષ દેખાય ત્યારે પોતાનું કામ પૂરું થયું કહેવાય.

(સૂત્ર - ૪)

પ્રતિકમણ એ કોઝિઝ તોડે છે. બાકી આ બન્યું એ તો રિઝલ્ટ છે. એટલે પ્રતિકમણથી આ સાફ થઈ જાય છે. આ તો ‘સાચાન્ટિકિક ઈન્વેન્શન’ (વૈજ્ઞાનિક શોધખોળ) છે !

પ્રશ્નકર્તા : આપણે કંઈ ભૂલ કરી હોય અને પછી આપણને ખબર પડે, એટલે આપણે એનું પ્રતિકમણ કરીએ, તો આ પ્રતિકમણ કરવાથી કઈ રીતે આપણે દોષમુક્ત થઈ જઈએ છીએ ?

દાદાશ્રી : આ ભૂલ થાય છે તે તો પરિણામ છે, 'રિઝલ્ટ' છે. અને દોષના કારણ ક્યા હતા ? એ કારણો ખરાબ હતા, એટલે અમેય પ્રતિકમણ કરીએ છીએ. એ પરિણામ માટે નહીં, પરિણામ તો એનું ગમે તે આવે. એટલે આપણે બધા દોષોના કોઝ(કારણ)ને ખલાસ કરીએ છીએ.

પ્રશ્નકર્તા : એટલે આ કોઝનું પ્રતિકમણ છે ?

દાદાશ્રી : હા, આ પ્રતિકમણ કોઝને મારે છે, રિઝલ્ટને નથી મારતું. આ સમજમાં આવી ગયું ને ?

કો'કને આપણે નુકસાન કર્યું, પછી આપણે પ્રતિકમણ કરીએ, હવે નુકસાન થયું એ તો જાણો કે 'ઇફેક્ટ' છે, 'રિઝલ્ટ' છે. નુકસાન કરવાનો જે ઇચાદો હતો આપણો, તે 'કોઝ' છે. તે પ્રતિકમણ કરવાથી એ ઇચાદો તૂટી ગયો. એથી પ્રતિકમણ એ કોઝિઝ તોડે છે. બાકી આ બન્યું એ તો રિઝલ્ટ છે. એટલે પ્રતિકમણથી આ સાફ થઈ જાય છે. આ તો 'સાયન્ટિઝિક ઇન્વેન્શન' (વैજ્ઞાનિક શોધખોળ) છે !

પ્રશ્નકર્તા : આ પ્રતિકમણ જે કરીએ છીએ, તો એ પ્રતિકમણ કઈ રીતે તે કાર્ય કરે છે, કે જેનાથી આપણા દોષો ધોવાઈ જાય છે અને આપણને ઘોર ફોર્મ (શુદ્ધ રૂપ)માં લઈ આવે છે ? એ પ્રતિકમણ પેલાના શુદ્ધાત્મા પાસે જાય છે ને બધું 'વાઈપ' (સાફ) કરી આવે છે કે શું હોય છે એ ?

દાદાશ્રી : એવું છે ને, બટન દબાવ્યું એટલે લાઈટ થઈ અને ફરી પાછું બટન દબાવીએ એટલે

લાઈટ બંધ થઈ જાય. એવી રીતે પેલું કંઈક દોષ કર્યો હોય અને પ્રતિકમણ કરીએ એટલે દોષ બંધ થઈ જાય.

પ્રશ્નકર્તા : આપણે પ્રતિકમણ કરીએ છીએ એ કર્મના લીધે જ કરીએ છીએ ને ? પ્રતિકમણ આપણે કરીએ છીએ એ આપણા હાથમાં નથી, એ તો ઇફેક્ટ (અસર) છે ને ?

દાદાશ્રી : પ્રતિકમણ એ ઇફેક્ટ જ છે, પણ ઇફેક્ટને ઇફેક્ટથી ભાંગવાની છે અને એ ચોખ્યું થઈ જાય, ધોઈ નાખીએ તરત. આપણે કહેવું કે 'ભઈ ચંદુલાલ, ધોઈ નાખો. આ પેલું શા માટે કર્યું આવું ? અને સામાને દુઃખ નથી થતું એવા કર્મને માટે વાંધો નહીં. કોઈને કિંચિત્માત્ર દુઃખ ન થવું જોઈએ. આ તો અજાણ્યે પાર વગરના દુઃખ થાય છે ! સામાને દુઃખ ના થાય એવી રીતે તમે કામ લો. અતિકમણ થવું એ સ્વભાવિક છે, પણ પ્રતિકમણ કરવું એ આપણો પુરુષાર્થ છે. એટલે એ જે કર્યું હોય એ ભૂસાઈ જાય. પ્રતિકમણથી પડેલો ડાઘ તરત ભૂસાઈ જાય.

(સૂત્ર - ૫)

આપણે આ સ્વભાવના વિરોધી છીએ, એવું કંઈ નક્કી ના થાય ત્વાં સુધી સ્વભાવ આપણી પાસે પડી રહેશે. એવી આ બહુ જીણી વાત છે. જો આપને સમજાય તો તમારં કલ્યાણ કરી નાખશે.

પ્રતિકમણ તો આપણે એ અભિપ્રાય કાઢી નાખવા માટે કરવાનું છે. આપણે એ મતમાં રહ્યા નથી, એવું કાઢવા માટે કરવાનું છે. અમે આ મતમાં વિરુદ્ધ છીએ, એવું દેખાવા માટે પ્રતિકમણ કરવાનું છે. શું સમજાયું તને ?

પ્રશ્નકર્તા : જે અતિકમણ થઈ ગયું એના વિરોધી છીએ, એ દેખાવા માટે પ્રતિકમણ કરવાનું છે.

દાદાશ્રી : હા, આપણને આ ઈચ્છા નથી, આવું ફરી કરવાની. આપણા સ્વભાવમાંથી આવું કાઢી નાખવા માટે પ્રતિકમણ કરવાનું છે. પ્રતિકમણ ના કરીએ તો આપણી એ ઈચ્છા રહી ગઈ કહેવાય.

પ્રશ્નકર્તા : પણ આપણને તો બધો નિકાલી ભાવ ને ?

દાદાશ્રી : હા, નિકાલી જ ભાવ છે બધો, બધોય નિકાલી જ છે ને ! પણ તમારે સ્વભાવમાં રાખવું હોય તો રાખવું, એનો વાંધો નથી.

પ્રશ્નકર્તા : જો એ નિકાલી હોય તો પછી પ્રતિકમણ શા માટે ?

દાદાશ્રી : બધું જ નિકાલી છે, એકલું જ નહીં, બધું જ નિકાલી છે. પ્રતિકમણ તો, અતિકમણ કરે એટલું જ છે તે પ્રતિકમણ કરવાનું, બીજું નહીં. અને ના કરીએ તો આપણો સ્વભાવ કશો ના બદલાય, એવો ને એવો જ રહે ને ! તને સમજાયું કે ના સમજાયું ?

નહીં તો વિરોધી તરીકે જાહેર નહીં થાય તો પછી એ મત તમારી પાસે રહેશે. ગુસ્સે થઈ જાવ તો આપણો ગુસ્સાના પક્ષમાં નથી એટલા માટે પ્રતિકમણ કરવાનું છે. નહીં તો ગુસ્સાના પક્ષમાં છીએ એવું નક્કી થઈ ગયું. અને પ્રતિકમણ કરો તો આપણને ગુસ્સો ગમતો નથી, એમ જાહેર થયું કહેવાય. એટલે એમાંથી આપણો ધૂટા થઈ ગયા. મુક્ત થઈ ગયા આપણો, જવાબદારી ઘટી ગઈ. આપણો એના વિરોધી છીએ, એવું જાહેર કરવા માટે કંઈ સાધન તો હોવું જોઈએ ને ? ગુસ્સો આપણામાં રાખવો છે કે કાઢી નાખવો છે ?

પ્રશ્નકર્તા : એ તો કાઢી નાખવો છે.

દાદાશ્રી : જો કાઢી નાખવો હોય તો

પ્રતિકમણ કરો. તો પછી ગુસ્સાના વિરોધી છીએ અમે ભઈ. નહીં તો ગુસ્સામાં સહમત છીએ, જો પ્રતિકમણ ના કરીએ તો.

પ્રશ્નકર્તા : જે થવાનું હતું તે થઈ ગયું. પછી આપણે પ્રતિકમણ કરો કે ના કરો, એમાં ફરક જ ના પડે ને ?

દાદાશ્રી : ચાલે એવું છે, પણ હવે આ જો વધારે કરો તો બહુ ફાયદો થઈ પડે, હોં કે. તમારે ચાલે એવું કરવું છે કે વધારે કરવું છે ?

પ્રશ્નકર્તા : કરવાની વાત નથી, હું તો સાયન્ટિઝિકલી (વैજ્ઞાનિક ટબથી) પૂછું છું.

દાદાશ્રી : બધું જ નિકાલી છે, પણ અતિકમણ થાય ત્યાં આપણો વિચારી લેવું જોઈએ. નહીં તો પછી આપણો સ્વભાવ આપણામાં રહી જાય. આપણે આના સ્વભાવના વિરોધી છીએ, એવું નક્કી તો થવું જ જોઈએ. આપણે એમાં સહમત નથી એ નક્કી હોવું જોઈએ.

પ્રશ્નકર્તા : સહમત નથી એવું નક્કી થઈ ગયું હોય તો પછી એ પ્રતિકમણ તો મનમાં જ કરવાનું હોય છે ?

દાદાશ્રી : એ તો મનમાં જ. બધું જ મનમાં કરવાનું હોય છે, બીજું કશું કરવાનું નહીં. બોલવા જવાનું નહીં, મોઢે નહીં કરવાનું. આપણે એના વિરોધી છીએ. પ્રતિકમણ ના કરીએ પણ ‘આ આપણને ગમતું નથી’ એટલું બોલીએ તોય બસ થઈ ગયું. તમે ધૂટા થયા એનાથી. એ તમારે પેલી બાંજગડમાં ન રહેવું.

આપણે આ સ્વભાવના વિરોધી છીએ, એવું કંઈ નક્કી ના થાય ત્યાં સુધી સ્વભાવ આપણી પાસે પડી રહેશે. એવી આ બહુ જીજી વાત છે. જો આપને સમજાય તો તમારું કલ્યાણ કરી

નાખશે. ગાળ ભાંડી તેનો વાંધો નથી પણ ગાળ ભાંડવાના અમે વિરોધી છીએ, એ તો હોવું જ જોઈએ ને આપણો ?

(સૂત્ર - ૫)

પ્રતિક્રમણ કરે તો એ માણસ ઉત્તમમાં ઉત્તમ વસ્તુને પામ્યો. એટલે આ ટેકનિકલી છે, સાયન્ટિફિકલી ઓમાં જરૂર રહેતી નથી પણ ટેકનિકલી જરૂર છે.

આ જ્ઞાન મળ્યા પછી તમે ચાર્જ કરતા બંધ થઈ ગયા અને ડિસ્ચાર્જ એકલું રહ્યું છે. એટલે હવે તમારે આ વ્યવસ્થિત જ છે. હવે તમારે આત્મા ભણી પુરુષાર્થ કર્યા કરો. આ એની મેળે વ્યવસ્થિત થયા જ કરશે. તમારે કશું કરવાપણું રહ્યું નથી. આમાં એવું સમજાય ને, ડિસ્ચાર્જમાં ?

પ્રશ્નકર્તા : આ ભાવ ડિસ્ચાર્જ છે અને આ ભાવ ચાર્જ છે, એવું આપણાને અંદર ફરક કેવી રીતે ખબર પડે ?

દાદાશ્રી : ‘હું ચંદુભાઈ છું’ એટલી જ તમને શ્રદ્ધા હોય, ત્યાં સુધી ચાર્જ ભાવ થાય. પણ તમે ‘શુદ્ધાત્મા છો’, એ ચાર્જ ભાવ બંધ થઈ ગયો, નવા કર્માં બંધાતા અટકી ગયા.

પ્રશ્નકર્તા : મહીં ચેતવે છે કે ખોટું થઈ રહ્યું છે, છતાંય ખોટું થતું જાય છે, એનું શું કરવું ?

દાદાશ્રી : થઈ જાય એ તો ચંદુભાઈ કરે છે, તમારે શું લેવાદેવા ? એના તમે કર્તા નથી અને તે ડિસ્ચાર્જ છે પાછું, એ ચાર્જ નથી. આ ચંદુભાઈ જે કરી રહ્યા છે, એ બધું ડિસ્ચાર્જ છે. ચાર્જ તો તમે પોતે જો ચંદુભાઈ હોત તો જ થાય. હવે તમે શુદ્ધાત્મા છો. અત્યારે તમને કોઈ ખરા દિલથી પૂછે કે તમે ખરેખર કોણા છો, તો શું કહો ?

પ્રશ્નકર્તા : શુદ્ધાત્મા.

દાદાશ્રી : તો પછી એ તમારે ચાર્જ થાય નહીં. વ્યવહારથી જ આ, ચંદુભાઈ તો ઓળખવા માટેનું સાધન, પણ તેના કર્તા નહીં, કર્તા તો વ્યવહારથી ! ખરેખર ‘હું ચંદુભાઈ છું’, ‘હું કર્તા છું’, એનાથી કર્મ બંધાયા કરે. ખરેખર ‘ચંદુભાઈ છું’ એવું પહેલા કહેતા હતા ને ! બીજું જાણતા નહોતા એટલે. હવે એ છૂટી ગયું !

ચાર્જ થયા પછી ડિસ્ચાર્જ થયા વગર છૂટકો જ નહીં. એ ડિસ્ચાર્જ થયા પછી ચાર્જ થાય કે ના થાય, એની કંઈ જરૂર નથી. ડિસ્ચાર્જ છે તે ચાર્જની અપેક્ષા રાખતું નથી. ચાર્જ છે તે ડિસ્ચાર્જની અપેક્ષા રાખે છે જ. આપણું જ્ઞાન આપ્યા પછી ડિસ્ચાર્જ એકલું રહે.

પ્રશ્નકર્તા : આપણે ડિસ્ચાર્જ જે થતું હોય તે જોયા કરીએ અને પ્રતિક્રમણ ના કરીએ તો એ વધે કે ઘટે ?

દાદાશ્રી : એ કશું વધે નહીં. પ્રતિક્રમણ ના કરીએ તો એ પરમાણુ છે તે ફરી પાછા આગળ દેખાશે, એ આવતા ભવમાં.

પ્રશ્નકર્તા : પણ અત્યારે ભરીએ નહીં, ખાલી જોયા કરતા હોઈએ તો ?

દાદાશ્રી : પ્રતિક્રમણ કરવાની જરૂર જ નથી, હંડેડ પરસેન્ટ (સો ટકા) જરૂર નથી. આ તો પ્રતિક્રમણનું મેં શા માટે મૂકેલું છે, નહીં તો અભિપ્રાયથી છૂટશો નહીં. પ્રતિક્રમણ કર્યું એટલે અભિપ્રાયથી સામા થઈ ગયા. એ અભિપ્રાય અમારો નથી હવે. નહીં તો અભિપ્રાય મોળો પણ રહી જશે. પ્રતિક્રમણ કરવાની જરૂર નથી આ વિજ્ઞાનમાં. ફક્ત આ એટલા માટે મૂકેલું, નહીં તો અભિપ્રાય એક રહેશે, ‘કશો વાંધો નહીં’ કહેશે.

પ્રશ્નકર્તા : આપની વાણી નિમિત આધીન ખરી ને, એટલે ઘણી વખત પ્રતિક્રમણ કરવાની

‘દાદા’ ના કહે છે, ઘણી વખત પ્રતિકમણ કરવાનું કહે છે, તો આ કેવી રીતનું ?

દાદાશ્રી : પ્રતિકમણ કરવાની જરૂર નથી એવું અમે ના બોલીએ. અને એ તો કોઈ ફરો બોટ્યા હોય તો એનું કોઈ ખાસ એવું મહત્વ નથી હોતું એવા સંજોગ હોય છે. એ તો સંજોગ પ્રમાણે વાણી હોય છે.

પ્રશ્નકર્તા : એટલા માટે આ ‘પઽલ’ ઊભું થયું છે.

દાદાશ્રી : ના, એ પઽલ ઊભું કરવાની જરૂર જ નથી.

અને એક જ બાજુ અમારું વાક્ય ના હોય હુંમેશાં. બધા સંજોગ પ્રમાણે હોય અને ‘ઉપેન્ડ અપોન’ (આધાર રાખે) સામાને શું સંજોગ છે !

પ્રશ્નકર્તા : બરાબર છે.

દાદાશ્રી : અને કંટાળી જાય એવો કોઈ હોય, તોય એમ કરીનેય પણ એને આગળ લાવીએ અમે. સામો કંટાળી જાય એવો હોય ને, તો ઉપરથી આ બોજો નાખીએ તો ? એટલે એને આપણે કહીએ કે આ કરવાની જરૂર નથી, તું તારું બીજું આ કર, એમ કરીને અમે આગળ ચલાવીએ. એટલે અમે સંજોગ પ્રમાણે વાણી બોલીએ. પણ મૂળ અભિપ્રાય તો અમારે ‘પ્રતિકમણ કરવા’ એ જ હોય.

શાસ્ત્રકારોએ વાંધો ઉઠાવ્યો કે પ્રતિકમણ આમાં કેમ રાખો છો ? પણ એ એમને ખબર ના પડે કે આ અકમ માર્ગ છે. પ્રતિકમણ ના કરે એટલે અને લોકોનો અભિપ્રાય એ રહી જશે.

અમે હઉ પ્રતિકમણ કરીએ ને ! અભિપ્રાયથી મુક્ત થવું જ જોઈએ. પ્રતિકમણનો વાંધો નહીં, અભિપ્રાય રહી જાય તેનો વાંધો છે. એટલે આ

સાયન્ટિફિક રીતે જરૂર નથી પણ અયારે તમને ટેકનિકલી જરૂર છે.

પ્રશ્નકર્તા : અને એમાં નુકસાનેય શું છે ? પ્રતિકમણ કર્યા હોય તેમાં નુકસાન શું ?

દાદાશ્રી : નુકસાનનો સવાલ નહીં.

પ્રશ્નકર્તા : તો ?

દાદાશ્રી : એવું નુકસાન શું છે ને નુકસાન શું નથી, એના માટે આ નથી રાખેલું, એક્ઝેક્ટનેસ માટે રાખેલું છે.

શું નુકસાન એવું તો બોલાય નહીં. શું નુકસાન કયાં બોલાય, કે આપણા સાધારણ વ્યાપારોમાં બોલાય.

પ્રતિકમણ કરે તો એ માણસ ઉત્તમમાં ઉત્તમ વસ્તુને પાખ્યો. એટલે આ ટેકનિકલી છે, સાયન્ટિફિકલી એમાં જરૂર રહેતી નથી પણ ટેકનિકલી જરૂર છે.

પ્રશ્નકર્તા : સાયન્ટિફિકલી કેવી રીતે ?

દાદાશ્રી : સાયન્ટિફિકલી એનું પછી એ ડિસ્ચર્જ છે, પછી એને જરૂર જ શી છે ? કારણ કે તમે જુદા છો ને એ જુદા છે. એટલી બધી શક્તિઓ નથી એ લોકોની, પ્રતિકમણ ના કરો એટલે પેલો અભિપ્રાય રહી જાય. અને તમે પ્રતિકમણ કરો એટલે અભિપ્રાયથી જુદા પડ્યા, એ વાત ચોક્કસ ને ?

કારણ કે અભિપ્રાય જેટલો રહે, એટલું મન રહી જાય. કારણ કે મન અભિપ્રાયથી બંધાયેલું છે. એટલું આગળ-પાછળ વિચારવું રહે છતાં રહી જાય છે, તો પછી થોડું બનશેય ખરું ને ! પણ પેલું ફળ નહીં આવે હવે. એ આપણને આજથી જ સમજાય કે બઈ, જો આ જ આવું છે, તો પેલું આના કરતા...

પ્રશ્નકર્તા : તો એનો અર્થ એવો થયો કે ‘ચંદુલાલ’ અને ‘ચંદુલાલ’ના પરમાણુ ડિસ્ચાર્જ છે. હવે પ્રતિકમણ ના કરે તો એટલા બાકી રહી ગયા ?

દાદાશ્રી : એટલું મન આપણાને પજવે.

પ્રશ્નકર્તા : એટલે કોણિકરૂપે આવતા ભવ માટે બાકી રહે ?

દાદાશ્રી : હંઅ. અભિપ્રાયથી મન બંધાય છે અને અભિપ્રાય બાકી રહ્યો એટલે મન એટલું બાકી રહ્યું.

પ્રશ્નકર્તા : પણ દાદા, જ્ઞાન મળતા પહેલા જે થયું હોય તે ?

દાદાશ્રી : તેનો સવાલ જ નહીં. એ તો ઘણુંખરું આ જ્ઞાનથી જ ઉડી ગયેલું હોય છે. અને થોડુંઘણું હશે તે આવતે ભવે એનો કશો વાંધો નહીં આવે.

પ્રશ્નકર્તા : એટલે જ્ઞાન લીધા પછી પણ થોડુંઘણું બાકી રહે ખરું ?

દાદાશ્રી : રહે તો ખરું, આપણો ઉકેલ આપણો જ લાવવાનો છે. પ્રતિકમણ ના કર્યા, આપણસ કરી તો એટલું બાકી રહ્યું. પુરુષાર્થ તો કરવો જ જોઈએ ને ? પુરુષ થયા પછી પુરુષાર્થ ના કરે તે ચાલતું હશે ?

ચંદુભાઈના કોઈ કાર્ય જોડે તમારે લેવાડેવા નથી, પણ તમારે ચંદુભાઈનું ધ્યાન રાખવું જોઈએ. શું કરે છે ? અને ચંદુભાઈ અતિકમણ કરે તો કહીએ કે પ્રતિકમણ કરો. કમણનો અધિકાર છે, અતિકમણનો અધિકાર નથી.

(સૂત્ર - ૭)

અભિપ્રાય ફર્યો કે એ ચોખા થઈ ગયા.
અભિપ્રાય જો એનો એ જ રહ્યો તો પાછો મૂળ

બગાડ રહ્યો. કોઈને ગાળ દેવી, કોઈને દુઃખ દેવું એ અભિપ્રાય અમારો નથી. એટલે આપણે એને શુદ્ધ કરીને પરમાણુ કાઢયા.

પ્રશ્નકર્તા : પ્રતિકમણ તો અભિપ્રાય તીબ્ર થાય છે, એના જ કર કર કરવા પડે છે ને હવે ?

દાદાશ્રી : એ અભિપ્રાય તીબ્રો થયો એ પહેલાના હિસાબથી થયો છે. હવે પ્રતિકમણ કરીએ તો ફરી અમે અભિપ્રાય બાંધતા નથી એવું આમાં, આ વાતમાં અમે સહમત નથી, તે વખતે છૂટ્યો. પહેલાનો બંધાયેલો અભિપ્રાય આ વખતે છૂટ્યો. અને એવું સમજય એટલે કશું ડાખલ રહે નહીં. તમારે ભૂલનું પ્રોટેક્શન (રક્ષણ) થતું હોય તે સુધારી લેવાનું. હા, બીજું કશું છે નહીં. ભૂલ થઈ, કોઈને નુકસાન થાય એવું થયું તો પ્રતિકમણ કરી લીધું એટલે થઈ ગયું, એનો નિવેદો આવ્યો.

પ્રતિકમણનો અર્થ શું કહેવાય છે ? આ જે ભૂલ થઈ રહી છે એમાં હું સહમત નથી. એ પ્રતિકમણ ઈટ્સેલ્ક પ્રૂવ (જાતે જ સાબિત) કરે છે આ, કે એમાં હું સહમત નથી. પહેલા એ દોષમાં સહમત હતો કે આવું જ કરવું જોઈએ. હવે એમાં સહમત નથી. અભિપ્રાય ફર્યા એટલે થઈ રહ્યું. આ જગત અભિપ્રાયથી તીબ્રું રહ્યું છે.

બહુ જાગૃત હોય તેને પ્રતિકમણ કરવાની જરૂર નથી. પણ જેને જાગૃતિ જરા ઓછી છે તેને પ્રતિકમણ કરવાના કહીએ છીએ.

પ્રશ્નકર્તા : જાગૃતિ ઓછી હોય તો પ્રતિકમણ કરવું જ પડે ?

દાદાશ્રી : હા, એટલે અભિપ્રાય ફેરવવા માટે કે ‘આ અભિપ્રાય મારો નથી.’ અમે આ અભિપ્રાયમાં નથી. અભિપ્રાયથી બંધાયા હતા. હવે એ અભિપ્રાય અમે છોડી દીધો. એના વિરુદ્ધ આપણે અભિપ્રાય ધરાવીએ છીએ. કોઈને ગાળ

દેવી, કોઈને દુઃખ દેવું એ અભિપ્રાય અમારો નથી. ગુસ્સો કર્યો તે અમારો અભિપ્રાય હવે અમારો નથી. એટલે આપણે એને શુદ્ધ કરીને પરમાણુ કાઢ્યા. શુદ્ધ કર્યું એટલે પરમાણુ પછી વિશ્રસા થઈ જાય છે. સંવર રહે છે, બંધ થતો નથી ને વિશ્રસા થાય છે. જો કે વિશ્રસા તો જીવમાત્રને થાય છે, પણ એમને બંધ પાડીને વિશ્રસા થાય છે. જ્યારે અહીં બંધ પડ્યા સિવાય વિશ્રસા થાય છે.

આપણે શુદ્ધ થયા એને ચંદુભાઈને શુદ્ધ કરવો એ આપણી ફરજ. એ પુદ્ગળ શું કહે છે કે ભઈ, અમે ચોખ્યા જ હતા. તમે અમને ભાવ કરીને બગાડ્યા, અને આ સ્થિતિએ અમને બગાડ્યા. નહીં તો અમારામાં લોહી, પરુ, હાડકાં કશું જ નહોતું. અમે ચોખ્યા હતા, તમે અમને બગાડ્યા. માટે અમને તમારે જો મુક્તિમાં રાખવા હોય, મોક્ષે જવું હોય તો તમે એકલા જ શુદ્ધ થઈ ગયા એટલે દહાડો વળશે નહીં. અમને શુદ્ધ કરશો તો જ તમારો છુટકારો થશે. તમને સમજ પડી ને ?

પ્રશ્નકર્તા : હા, દાદા.

દાદાશ્રી : એટલે આપણે શું આજ્ઞા કરી ? કે આ સમભાવે નિકાલ કરવો. હા, અને શુદ્ધ જ જુઓ. અને છે તે કોઈને ના ગમે એવું હોય, એવું મહીથી થઈ ગયું હોય, ચંદુભાઈ થકી, તો એણે અતિકમણ કર્યું હોય તો પ્રતિકમણ કરો. એટલે એના અભિપ્રાયની વિરુદ્ધ છીએ, એવું કહેવા માગીએ છીએ. અભિપ્રાય અમે ફેરબ્યો. પહેલાના અભિપ્રાયમાં અમે નથી હવે. અભિપ્રાય ફર્યો કે એ ચોખ્યા થઈ ગયા. અભિપ્રાય જો એનો એ જ રહ્યો તો પાછો મૂળ બગાડ રહ્યો. અભિપ્રાય ફેરવવા માટે છે આ !

પ્રશ્નકર્તા : એટલે સંપૂર્ણ અભિપ્રાય રહિત કેવી રીતે થવાય ?

દાદાશ્રી : આ તમને અભિપ્રાય રહિત જ જ્ઞાન આય્યું છે. બાય રીયલ વ્યૂ પોઈન્ટ એ ‘શુદ્ધાત્મા’ છે અને બાય રિલેટિવ વ્યૂ પોઈન્ટ એ ‘નગીનભાઈ’ છે અને રિલેટિવ માત્ર કર્મના આધીન હોવાથી ‘નગીનભાઈ’ પણ નિર્દ્દોષ છે. જો પોતાના સ્વાધીન હોય તો ‘એ’ દોષિત ગણાત. પણ ‘એ’ બિચારો ભમરડાની પેઠ છે. એટલે ‘એ’ નિર્દ્દોષ છે. ‘આમ શુદ્ધાત્મા છે અને બહારનું નિર્દ્દોષ છે.’ બોલો હવે, ત્યાં આગળ અભિપ્રાય બાંધવાનો જ ક્યાં રહ્યો ?

(સૂત્ર - ૮)

પરમાણુ શું કહે છે, ‘અમે અમારી મેળે અશુદ્ધ થયા નથી, તમે તમારા ભાવ ચોપડ્યા તેથી અમે અશુદ્ધ થઈ ગયેલા. એટલે અમને શુદ્ધ કરશો તો તમે છૂટા થશો, નહીં તો નહીં થાય. અમે જેવી સ્થિતિમાં હતા તેવીમાં મૂકી દો. એ જોખમદારી તમારી છે.’

જગત પુદ્ગળમય જ છે બધું. પણ જે બધા સ્વભાવિક પરમાણુ છે, એને વિશ્રસા કહેવાય. તે ‘હું ચંદુભાઈ છું’ એવું જ્યાં સુધી હતું, ત્યાં સુધી આખો દહાડો ધર્મ કિયા કરે તોય એ પરમાણુ મહીં પેસ્યા કરે, પૂરાણ થયા કરે. કારણ કે ‘અલ્યા ભાઈ’ પરમાણુ, તમે કેમ મારા ઘરમાં પેસો છો ?’ ત્યારે કહે છે કે ‘તમે પોતે જ પુદ્ગળ છો. તમે જો આત્મા છો, તો અમારે કંઈ અવાય નહીં. હા, તમે ‘હું ચંદુભાઈ છું’ કહો છો, માટે અમે આવીએ છીએ.’ હવે ‘હું શુદ્ધાત્મા’ કહે, એટલે આ બધા પરમાણુ મહીં પેસે નહીં. પછી કોઈ પણ કિયા કરો તો પરમાણુ પેસે નહીં. અને પરમાણુ પેસે તો પુદ્ગળ પૂરાણ થયા કરે અને તો પાછું ગલન થવાનું.

કો’કને મહીં ગાળો ભાંડો ને તે તખ્યું કે ગમે તે થયું, પણ સમભાવે નિકાલ કર્યો, એટલે

વિશ્રસા થઈને ચાલ્યા જાય. હવે એ શું કહે છે ? પુદ્ગલની ફરિયાદ છે. પુદ્ગલ કહે છે કે ‘તમે શુદ્ધાત્મા થયા, દાદાએ તમને મુક્ત કર્યા એ અમેય સ્વીકારીએ છીએ પણ અમારું શું ? અમને દાદા કંઈ મુક્ત કરી શકે નહીં. જેટલું અમને કરી શકાય એટલું હતું તે કર્યું દાદાએ, બીજું તમારે કરવાનું છે. કારણ કે જિભેદાર તમે છો. અમે આ ચોખા હતા, બગાડનાર તમે છો. અમને શુદ્ધ કર્યા વગર તમે છૂટો નહીં. કારણ કે પરમાણુ શું કહે છે, ‘અમે અમારી મેળે અશુદ્ધ થયા નથી, તમે તમારા ભાવ ચોપડ્યા તેથી અમે અશુદ્ધ થઈ ગયેલા. એટલે અમને શુદ્ધ કરશો તો તમે છૂટા થશો, નહીં તો નહીં થાવ. અમે જેવી સ્થિતિમાં હતા તેવીમાં મૂકી દો. એ જોખમદારી તમારી છે.’

(સૂત્ર - ૬)

આ તો સાચન્દિકિક વિજ્ઞાન છે. જગૃતિ ઓટલી કે તમારે પ્રતિકમણ નહીં કરવાનું પાછું, ચંદુભાઈને કરવાનું. તમારે જાણવાનું કે ચંદુભાઈએ પ્રતિકમણ કર્યું કે ના કર્યું. પ્રતિકમણ કર્યું એટલે અનાથી છૂટો રહ્યો. એટલે સ્વરચ કર્યું કહેવાય.

પ્રશ્નકર્તા : દાદા, આપણે આ શરીરના એક-એક પરમાણુ શુદ્ધ કરવા માટે એને જે થાય તેને જોયા રાખીએ જ્ઞાતા-દ્રષ્ટા તરીકે, તો શુદ્ધ થાય કે પ્રતિકમણ કરીએ તો શુદ્ધ થાય ?

દાદાશ્રી : ના, ના, જ્ઞાતા-દ્રષ્ટાથી જ શુદ્ધ થાય. પ્રતિકમણ છે તે પ્રજ્ઞાનું કામ છે, એટલે ઘણો ફેરફાર થઈ જાય.

પ્રશ્નકર્તા : તો પ્રતિકમણથી શું થાય, દાદા ?

દાદાશ્રી : પ્રતિકમણથી શું થાય કે કોઈ મોટો દોષ સામાને દુઃખ થાય એવો થયેલો હોય,

તો આપણે એમને (પોતાની જાતને, ચંદુને) કહેવું પડે, કે ‘ચંદુભાઈ, આવું ના કરો.’ અતિકમણ કર્યું માટે તમારે પ્રતિકમણ કરવાનું. કોઈને દુઃખ થાય એવું અતિકમણ ના કર્યું હોય, તો પ્રતિકમણ કરવાની જરૂર નથી.

પ્રશ્નકર્તા : પણ પ્રતિકમણથી પરમાણુ શુદ્ધ ના થાય ?

દાદાશ્રી : ના, પ્રતિકમણથી પરમાણુ શુદ્ધ ના થાય. જોતાની સાથે જ આપણે છૂટા થયા. એને શુદ્ધ જોયું એટલે એ છૂટા ને આપણે છૂટા. જગત અશુદ્ધ જુએ છે. કારણ કે ‘હું કર્તા છું’ એ ભાવે કરે છે. અને ‘આનો કર્તા હું નથી’ એ ભાવે હવે થયા, એટલે એ છૂટા.

પ્રશ્નકર્તા : પ્રતિકમણની ઈંફેક્ટ શું થાય ? પ્રતિકમણથી પરમાણુ શુદ્ધ ના થાય, એ તમે કહ્યું, તો પ્રતિકમણથી શું થાય ?

દાદાશ્રી : પરમાણુ તો શુદ્ધ ક્યારે થાય કે ‘જોઈએ’ ત્યારે. અને પ્રતિકમણથી પરમાણુમાં શું ઈંફેક્ટ થાય કે પેલાને જે દુઃખ થયેલું છે તેની એને અસર રહી જાય, તો એ વેર બાંધે. એ અસર આપણા નિમિત્તે ન કરવી જોઈએ બનતા સુધી. તો આપણે ચંદુભાઈને કહીએ, ‘પ્રતિકમણ કરો.’ એટલે સામાને અસર ના રહે, બસ.

પ્રશ્નકર્તા : ધારો કે તમે મને મનદુઃખ કર્યું અને તમે પ્રતિકમણ કરો, તો એની ઈંફેક્ટ મને ના રહે ?

દાદાશ્રી : બહાર બધાને એવું કહેવાય કે પ્રતિકમણથી શુદ્ધ થાય એવું, બાધેભારે. ખરેખર જ્ઞાને પુદ્ગલને સ્વર્ચ કરવાનું છે. એ ના થાય એટલે આ બાધેભારે કહી દઉં, કે પ્રતિકમણ કરજો. એટલે પ્રતિકમણ કર્યું એટલે એનાથી છૂટો રહ્યો. એટલે સ્વર્ચ કર્યું કહેવાય.

પ્રશ્નકર્તા : હા, અમને એવો ખ્યાલ આવે છે કે આ પ્રકૃતિ છે. પ્રકૃતિ છે એટલે આમ કહેવાઈ જાય છે.

દાદાશ્રી : પ્રકૃતિ કરે તે ખ્યાલ છે પણ એને જ્ઞાને કરીને ગાળવું જોઈએ. અજ્ઞાને કરીને ભરેલું જ્ઞાને કરીને જવા દો. કારણ કે એ બધી પ્રકૃતિ છે પણ પરમાણુ છે. એ પરમાણુ કેવા છે? ત્યારે કહે છે, કે મિશ્રસા પરમાણુ છે. મિશ્રસા એટલે ભરેલા અને ફળ આપતા કહેવાય. ભરેલાનું આમ બોલી જવાય એટલે ફળ આપ્યું એમણે. તે વખતે એ પરમાણુ જે છે, એને જો સ્વર્ચ કરીને મોકલીએ તો પછી એ પરમાણુની જોડે જગડો આપડાને ના રહ્યો.

એટલે આપણે આવી રીતે શુદ્ધિકરણ કરીને નિકાલી બાબત કરો. એટલે વિશ્રસા પરમાણુ થયા એટલે તમે છૂટા. હવે આમને બધાને છે તે શુદ્ધ કરવાની કિયાઓ ના ફાવે એટલે એમને કહીએ કે પ્રતિકમણ કરજો, એટલે થઈ ગયું શુદ્ધ. આમને બધું શી રીતે ફાવે?

આ તો સાયન્ટિફિક વિજ્ઞાન છે. જાગૃતિ એટલી કે તમારે પ્રતિકમણ નહીં કરવાનું પાછું, ચંદુભાઈને કરવાનું. તમારે જાગવાનું કે ચંદુભાઈએ પ્રતિકમણ કર્યું કે ના કર્યું. અતિકમણેય ચંદુભાઈ કરે છે ને?

પ્રશ્નકર્તા : હા, અતિકમણ એ જ કરે છે. એટલે પ્રતિકમણ એના પાસેથી જ કરાવવાનું?

દાદાશ્રી : હા, પ્રતિષ્ઠિત આત્મા અતિકમણ કરે છે ને પ્રતિષ્ઠિત આત્માએ પ્રતિકમણ કરવાનું. અને પ્રતિકમણ ‘તમારે’ કરવાનું નહીં, જે ગુનો કરે એણો. ડિસ્ચર્જના ગુના અને ડિસ્ચર્જનું પ્રતિકમણ. અતિકમણેય ડિસ્ચર્જનું અને પ્રતિકમણેય ડિસ્ચર્જનું. (આ વાત જ્ઞાન લીધેલા માટે જ છે.)

પ્રશ્નકર્તા : નિશ્ચય આત્મા તો કર્મબંધ કરતો જ નથી, તો પછી નિશ્ચય પ્રતિકમણ તો છે જ નહીં ને?

દાદાશ્રી : નિશ્ચય આત્મા તો પોતે છૂટો જ થઈ ગયો. પણ આ પ્રકૃતિ શું કહે છે? તમે અમને બગાડી’તી, અમે તો શુદ્ધ જ પરમાણુ રૂપે હતા. તે અમને શુદ્ધ કરો હવે. એ શું કહે છે, અમે વિશ્રસા પરમાણુ હતા અને તમે અમને પ્રયોગસા કર્યા અને તેથી મિશ્રસા અમારું પરિણામ થયું છે. મિશ્રસાને વિશ્રસા કરો. એટલે શુદ્ધ પરમાણુ કરો. હવે બીજું કશું કરવાનું રહ્યું નહીં.

(સ્ત્રો - ૧૮)

પ્રતિકમણથી શું થાય કે જાગૃતિ વધે. આ પ્રતિકમણ કરવાથી બહુ શક્તિઓ ખીલે પણ અમારી આઝાથી કરે તો. **પ્રતિકમણ કરે અનું નામ પુરષાર્થ.**

આ પ્રતિકમણ કરવાથી બહુ શક્તિઓ ખીલે પણ અમારી આજાથી કરે તો.

પ્રશ્નકર્તા : એ કેવી રીતે ને કયારે?

દાદાશ્રી : અમારી આજા લઈને કરી આવે તો કામ કાઢી લે, આ જાત્રામાં ખાસ. એવા સંજોગોમાંય આજાથી કરવું.

૧૮૭૭માં અમે બધા ઉચ્ચ દિવસની જાત્રાએ ગયેલા. ત્યાંય અમારે તો નો લોઝ (કોઈ કાયદો નહીં). તે પછી એવું નહીં કે કોઈની જોડે લઢવાનું નહીં. જેની જોડે લઢવું હોય તેની જોડે લઢવાની છૂટ. તે લઢવાની છૂટ આપવી એવુંય નહીં ને ના આપવી એવું નહીં. તે જો લઢે તો ‘અમે’ જોઈએ. પણ રાત્રે પાછા બધા ‘અમારી’ સાક્ષીએ પ્રતિકમણથી ધોઈ નાખે! સામસામા ડાઘા પડે અને પાછા ધોઈ નાખે! આ ઘોર (ચોખ્યો) ‘વીતરાગ માર્ગ’ છે, એટલે અહીં કેશ-રોકડા પ્રતિકમણ કરવા

પડે. આમાં પખવાઈક-માસિક પ્રતિકમણ ના હોય. દોષ બેઠો કે તરત જ પ્રતિકમણ !

પ્રશ્નકર્તા : આમ જાગૃતિ છે કે 'શુદ્ધાત્મા' દું પણ ઇતાંથી પેલું અગાઉનું...

દાદાશ્રી : જે કચરો હોય ને, તે મહીંથી ના નીકળે તો મહીં રહી જશે, એના કરતા નીકળે તો સારું. એટલે અમે જાત્રાએ જતા'તા ને, તે અમારા થોડાક પટેલો ને મહીં બીજા તમારા જેવા વણિકો હોય, તે અંદર અંદર એવા બાજે, એવા બાજે તો આ બધા મને શું કહે, કે 'દાદાજી, આમને છોડાવો ને ! આ લોકો આટલા અવળા શબ્દો બોલે છે ને, બહુ લડી પડ્યા છે.' મેં કહું, 'મારી રૂબરૂમાં લઢે તો ઉકેલ આવી જાય ને ! જલદી પાર આવી જાય અને કશું બંધાય નહીં બિચારાને ! એટલે તો મારંમાર કરતા હોય તો છો ને, મારવા દો કે મારો બરોબર.' એવું કહું, 'મારજો બરોબર.' એ તો મહીં છે તો મારશો. મહીં છે જ નહીં, તો શી રીતે મારવાના ?

એટલે આ બસમાં આવું આખો દહાડો તોકાન ચાલ્યા કરે એટલે ડ્રાઇવર મને એમ કહે, કે 'સાહેબ, તમે તો ભગવાન જેવા છો. આવા માણસ જોડે તમારે ક્યાંથી પ્રેમ થયો ?' મેં કહું, 'આ માણસો ઉત્તમ છે જ બધા. એક દહાડો સુધરશે !'

પછી સાંજ થાય ને એટલે બધા આરતી કરે પાછા, બેગા થઈને 'દાદા ભગવાન'ની, બસમાં ને બસમાં ! એ મારે-કરે પણ પાછા બધા બેગા થઈને આખી આરતી બોલે. અને પછી પ્રતિકમણ કરવાના. જે બધા વઠેવઠા કરતા હતા, મારંમાર, તે સામા આવીને પગે અરીને પાછા નમસ્કાર કરી આવે. એટલે પેલો ડ્રાઇવર કહે છે કે 'આવું તો મેં દુનિયામાં કોઈ જોયું નથી.' તરત જ પાછું પ્રતિકમણ કરવાના. રોજ એક વખત પ્રતિકમણ

કરવાના. લઢો એટલું જ પ્રતિકમણ કરવાનું અને તે પગે અરીને. જો હવે છે કશી ભાંજગાડ ?

પ્રતિકમણરૂપી વિચાર આપીએ છીએ. અમારી આજ્ઞાથી પ્રતિકમણ કરશો તો સપાટાબંધ કલ્યાણ થઈ જશે. પાપ ભોગવવા પડશે પણ આટલા બધા નહીં.

પ્રશ્નકર્તા : જાગૃતિ વધારવા માટે પ્રતિકમણનું હથિયાર એ વધારે કામ આવે ને ?

દાદાશ્રી : હા, તે હથિયાર વાપરવાનું જ છે ને ! પ્રતિકમણથી શું થાય કે જાગૃતિ વધે. પ્રતિકમણ એ આત્મા નથી, એ પૌદ્રગલિક છે. પણ એ પુરુષાર્થ છે, જાગૃતિને આધીન છે. જાગૃતિ એ જ પુરુષાર્થ છે. જાગૃતિ રહી પછી કરવું ના પડે, થયા કરે.

પ્રતિકમણ શરૂ થાય એટલે ચોથું ગુંઠાણું શરૂ થાય ! ચોથામાં અજવાણું થાય. એ સમકિત થયું ત્યારથી આગળ વધે. પછી ચોથામાંથી પાંચમામાં આવે. વધારે પ્રતિકમણ કરતો કરતો છઠામાં આવે. બસ એ જ પ્રતિકમણ કરતો કરતો આગળ વધે.

પ્રતિકમણ કરે એનું નામ પુરુષાર્થ. છેવટે આ પ્રતિકમણ કરતા કરતા બધી શબ્દોની જંજાળ ઓછી થતી જશે, બધી ઓછું થતું જશે એની મેળે. નિયમથી જ બધું ઓછું થતું જશે. બધું બંધ થઈ જાય કુદરતી. પહેલો અહંકાર જાય, પછી બીજું બધું જાય. બધું ચાલ્યું સહૂ સહૂને ઘેર.

(સૂત્ર - ૧૧)

ફાની પુરુષતી આજ્ઞાથી આ પ્રતિકમણ થાય તે અનંત અવતારના પાપો બાળી નાખે. જદુઈ અસર છે આ અમારી, આજ્ઞાપૂર્વક પ્રતિકમણ કરે તો.

અમે કેટલું ધોયેલું ત્યારે ચોપડો છૂટેલો.

અમે કેટલાય કાળથી ધોતા આવેલા ત્યારે ચોપડો છૂટ્યો. તમને તો મેં રસ્તો દેખાડ્યો. એટલે જલદી છૂટી જાય. અમે તો કેટલાક કાળથી જાતે ધોતા આવ્યા હતા.

આપણો તો પ્રતિકમણ કરી લેવું. એટલે આપણો જવાબદારીમાંથી છૂટ્યા. મને શરૂ શરૂમાં બધા લોકો ‘એટેક’ કરતા હતા ને ? પણ પછી બધા થાકી ગયા. આપણો જો સામો હલ્લો હોય તો સામા ના થાકે. આ જગત કોઈનેય મોક્ષે જવા દે તેવું નથી, એવું બધું બુદ્ધિવાળું જગત છે. આમાંથી ચેતીને ચાલે, સમેટીને ચાલે તો મોક્ષે જાય.

આ પ્રતિકમણ કરી તો જુઓ ! પછી તમારા ઘરના માણસોમાં બધામાં ચેન્જ થઈ જાય, જાહુઈ ચેન્જ થઈ જાય. જાહુઈ અસર !

અહીં માર ખાઈને પડી રહેવું સારું અને ત્યાં માલ ખાઈને પડી રહેવું તેથી ખોઢું છે. જગ્યા સારી-ખોટી જોઈ લેવી જોઈએ ને ?

પ્રશ્નકર્તા : તમે મને પ્રતિકમણ આપેલું જ્યારે આ પગ પેલો થયેલો ને ત્યારે, પણ બે દિવસમાં એની જાહુઈ અસર હતી, એ પ્રતિકમણની.

દાદાશ્રી : અમે આશીર્વાદ મોકલ્યા’તા.

પ્રશ્નકર્તા : એની બહુ જાહુઈ અસર થઈ બે દઢાડામાં.

દાદાશ્રી : જાહુઈ અસર છે આ અમારી, આજ્ઞાપૂર્વક પ્રતિકમણ કરે તો. ભગવાન ન કરી શકે એટલું કામ આ કરી શકે.

પ્રશ્નકર્તા : આપણે જે પ્રતિકમણ કરીએ છીએ તે પ્રતિકમણનું પરિણામ, આ મૂળ સિદ્ધાંત ઉપર છે કે આપણે સામાના શુદ્ધાત્માને જોઈએ છીએ તો એના પ્રત્યેના જે ખરાબ ભાવ છે, એ ઓછા થાય ને ?

દાદાશ્રી : આપણા ખરાબ ભાવ તૂટી જાય. આપણા પોતાને માટે જ છે આ બધું. સામાને માટે લેવાદેવા નથી. સામાને શુદ્ધાત્મા જોવાનો એટલો જ હેતુ છે કે આપણે શુદ્ધ દશામાં, જાગૃત દશામાં છીએ.

પ્રશ્નકર્તા : તો એને આપણા પ્રત્યે ખરાબ ભાવ હોય, એ ઓછો થાય ને ?

દાદાશ્રી : ના, ઓછો ના થાય. તમે પ્રતિકમણ કરો તો થાય. શુદ્ધાત્મા જોવાથી ના થાય પણ પ્રતિકમણ કરો તો થાય.

પ્રશ્નકર્તા : આપણે પ્રતિકમણ કરીએ તો તે આત્માને અસર થાય કે નહીં ?

દાદાશ્રી : થાય ને, અસર થાય. જોઈએ તોય ફાયદો થાય, પણ એકદમ ફાયદો ના થાય. પછી ધીમે ધીમે ધીમે થાય ! કારણ કે શુદ્ધાત્મા રીતે કોઈએ જોયું જ નથી. સારા માણસ ને ખોટા માણસ, એ રીતે જોયું છે.

આ મહાત્માઓને અમે ઓર જ જાતની વસ્તુ હાથમાં આપી છે ! અજાયબી છે ! જગતના લોકોને એક્સેપ (સ્વીકાર) કરવું પડશે કે આ લઢતા હોય છતાં તેમને મહીં સમકિત નહીં જતું હોય. બન્ને ક્ષેત્રની ધારા જુદી જ વખ્યા કરે.

આ તમારે (જ્ઞાન ના લીધેલાને) તો બન્નેય ધારા ભેગી વખ્યા કરે છે. આલોચના, પ્રતિકમણ અને પ્રત્યાખ્યાન વગાર બન્નેય ધારા જુદી રહે જ નહીં. ‘આ બધાને’ (જ્ઞાન લીધેલાને) તો નિરંતર આલોચના, પ્રતિકમણ ને પ્રત્યાખ્યાન રહ્યા કરે છે. આ કેવું છે, કે બહારની કિયા થયા કરે ને મહીં આલોચના, પ્રતિકમણ ને પ્રત્યાખ્યાનેય થયા કરે. એ નિરંતર હોવા ધટે.

આ અમારું મુખારવિંદ ધારણ કરીને

આલોચના-પ્રતિકમણ-પ્રત્યાખ્યાન કરો તો તો એવું ભૂસાય કે ફરી એ અતિકમણ થાય નહીં, અમારી હાજરીથી ધોવાઈ જાય.

(સૂત્ર - ૧૮)

જો વાધ જોડે ‘પ્રતિકમણ’ કરીએ તો વાધેય આપણા કલ્યા પ્રમાણે કામ કરે. ‘વાધ’માં ને ‘મનુષ્ય’માં ફેર કશો નથી. ફેર તમારા સ્પંદનોનો છે ! તેથી તેને અસર થાય છે.

પ્રશ્નકર્તા : આપ્તસૂત્રમાં છે ને કે ‘તમે જો વાધનું પ્રતિકમણ કરો તો વાધ પણ એનો હિંસક ભાવ ભૂલી જાય’, તો એ શું છે ?

દાદાશ્રી : હા, વાધ એનો હિંસક ભાવ ભૂલી જાય એટલે આપણો અહીં આગળ ભય છૂટી જાય.

પ્રશ્નકર્તા : આપણો ભય છૂટી જાય એ બરોબર, પણ પેલા આત્માને કંઈ થાય કે નહીં ?

દાદાશ્રી : કશું ના થાય. આપણો ભય છૂટે એ છૂટી ગયું.

પ્રશ્નકર્તા : પણ એનો હિંસક ભાવ જાય છે એમ આપે કહું ને ?

દાદાશ્રી : એ હિંસક ભાવ જતો રહે.

પ્રશ્નકર્તા : એ કેવી રીતે જાય ?

દાદાશ્રી : આપણો ભય છૂટી ગયો કે હિંસક ભાવ જતો રહે.

પ્રશ્નકર્તા : તો એનો અર્થ એ થયો ને, કે એના આત્માને અસર થઈ ?

દાદાશ્રી : આત્માને સીધી અસર તો હોય છે. આત્માને તો અસર હોય છે જ, અસર પહોંચે બધી.

જો વાધ જોડે પ્રતિકમણ કરીએ તો વાધેય આપણા કલ્યા પ્રમાણે કામ કરે. વાધમાં ને મનુષ્યમાં

કશો ફેર છે નહીં. ફેર તમારા સ્પંદનનો છે. જેની એને અસર થાય છે. ‘વાધ હિંસક છે’ એવું તમારા મનમાં ધ્યાન હોય તાં સુધી એ પોતે હિંસક જ રહે અને ‘વાધ શુદ્ધાત્મા છે’ એવું ધ્યાન રહે તો એ શુદ્ધાત્મા જ છે ને અહિંસક રહે. બધું થઈ શકે તેમ છે.

આપણો તો સામાના કયા આત્માની વાત કરીએ છીએ ? પ્રતિકમણ કરીએ છીએ, તે જાણો છો ? પ્રતિષ્ઠિતને નથી કરતા, આપણો એના મૂળ શુદ્ધાત્માને કરીએ છીએ. આ તો એ શુદ્ધાત્માની હાજરીમાં આ એની જોડે થયું તે બદલ આપણો પ્રતિકમણ કરીએ છીએ. એટલે એ શુદ્ધાત્માની પ્રતિ આપણો ક્ષમા માગીએ છીએ.

આ બધા આપણા જ પરિણામ છે. આપણો આજથી કોઈને સ્પંદન કરવાનું, કિચિત્તમાત્ર કોઈને માટે વિચાર કરવાનું બંધ કરી દો. વિચાર આવે તો પ્રતિકમણ કરીને ઘોર્ઝ નાખવાનું. એટલે આખો દિવસ કોઈના સ્પંદન વગરનો ગયો ! એવી રીતે દિવસ જાય તો બહુ થઈ ગયું, એ જ પુરુષાર્થ છે.

પ્રતિકમણથી સામાની પરિણાતિ ફરે છે, એવું લોકોને અનુભવમાં આવ્યું. એટલે પછી છોડે નહીં ને ! ‘ધીસ ઈર્જ ધ કેશ (રોકડ) બેન્ક’ પ્રતિકમણ એ તો ‘કેશ બેન્ક’ કહેવાય, તરત ફળ આપનારું. તમારે પ્રતિકમણ બહુ કરવા પડે છે ખરું ?

(સૂત્ર - ૧૯)

એક કલાક શુદ્ધાત્માપદમાં બેસી પ્રતિકમણ કરો તો સ્વસ્તાનો અનુભવ થાય.

પ્રશ્નકર્તા : પ્રતિકમણ કરીએ તો સામાને પહોંચે ?

દાદાશ્રી : સામી વ્યક્તિને પહોંચે, એ નરમ થતો જાય. તેને ખબર પડે કે ના પડે, એનો આપણા પ્રત્યેનો ભાવ નરમ થતો જાય. આપણા

પ્રતિકમણમાં તો બહુ અસર છે. એક કલાક જો કરો તો સામામાં ફેરફાર થાય છે, જો ચોખ્ખા થયા હોય તો. જ્યાં આપણે જેનું પ્રતિકમણ કરીએ તે આપણા દોષ તો જુએ નહીં પણ આપણા માટે તેને માન ઉત્પન્ન થાય.

પ્રશ્નકર્તા : પ્રતિકમણ કરીએ તો નવું ‘ચાર્જ’ ન થાય ?

દાદાશ્રી : આત્મા કર્તા થાય તો કર્મ બંધાય. પ્રતિકમણ આત્મા કરતો નથી, ચંદુભાઈ કરે ને તમે તેના જ્ઞાતા-દ્રષ્ટા રહો.

નિજસ્વરૂપની પ્રાપ્તિ પછી સાચા પ્રતિકમણ હોય. પ્રતિકમણ કરનાર જોઈએ, પ્રતિકમણ કરાવનાર જોઈએ.

આપણું પ્રતિકમણ એટલે શું ? ગરગડી ખોલતી વખતે જેટલા ટુકડા ટુકડા હોય તેને સાંધીને ચોખ્ખા કરી નાખીએ તે આપણું પ્રતિકમણ છે.

પ્રશ્નકર્તા : ચારિત્રમોહ જોવામાં ભૂલ થાય ખરી ? રોજ પ્રતિકમણ કરીએ ને પછી એની એ જ ભૂલ કરે કે ના કરે ?

દાદાશ્રી : જે રોજ-રોજ ભૂલ થાય એને ઓળખી લેવી, એ જ ખરી. પ્રતિકમણ કરીએ તો ય ખસે નહીં. (પણ) એક-એક પડ તૂટતું જાય.

હું આત્મા પ્રાપ્ત થયા પછી શું ? જેટલો જેટલો શુદ્ધ ઉપયોગ રહે તેટલી સ્વસત્તા ઉત્પન્ન થાય. અને સંપૂર્ણ સ્વસત્તા ઉત્પન્ન થઈ ગઈ તો એ ભગવાન થઈ ગયો ! પુદ્ગળ એ પરસત્તામાં છે. અને (વ્યવહાર) આત્મા પણ, જ્યાં સુધી સ્વરૂપનું જ્ઞાન નથી થયું ત્યાં સુધી પરસત્તામાં જ છે. જ્ઞાની મળે અને (વ્યવહાર) આત્મા સ્વસત્તામાં આવે ત્યાર પછી પુદ્ગળનું જેર નરમ પડે અથવા મૃતઃ પ્રાય થાય. જેમ

પુરુષાર્થ વધે તેમ પુદ્ગળ નરમ પડતું જાય. એક કલાક શુદ્ધાત્માપદમાં બેસી પ્રતિકમણ કરો તો સ્વસત્તાનો અનુભવ થાય. પ્રતિકમણ જો તુર્ત જ રોકડું થઈ જાય તે ભગવાન પદમાં આવી જાય તેમ છે.

કોઈ દછાડો એકાંતમાં બેઠા હોઈએ, અને કંઈક પ્રતિકમણનું કે એવું બધું કરતા કરતા કરતા થોડો આત્માનો અનુભવ જામી જાય મહીં, એ સ્વાદ આવી જાય, તે અનુભવ કહેવાય.

(સ્તોર - ૪૪)

આ તમે પ્રતિકમણ કરવા બેસો ને, તે અમૃતના ટપકાં પડ્યા કરે એક બાજુ, અને છલકા થયેતા લાગે.

આ અપૂર્વ વાત છે, પૂર્વ સાંભળી ના હોય, વાંચી ના હોય, જાણી ના હોય, તેવી વાતો જાણવાને માટે આ મહેનત છે.

આપણો અહીં પ્રતિકમણ કરાવવા માટે બેસાડીએ છીએ, તે પછી શું થાય છે ? મહીં બે કલાક પ્રતિકમણ કરાવડાવે છે ને, કે નાનપણમાંથી તે અત્યાર સુધી બધા જે જે દોષ થયા હોય, બધા યાદ કરીને પ્રતિકમણ કરી નાખો, સામાના શુદ્ધાત્માને જોઈને એવું કહે. હવે નાની ઉમરથી જ્યાંથી સમજણ શક્તિની શરૂઆત થાય, ત્યારથી જ પ્રતિકમણ કરવા માંડે, તે અત્યાર સુધીનું પ્રતિકમણ કરે. આવું પ્રતિકમણ કરે એના બધા દોષોનો મોટો મોટો ભાગ આવી જાય. પછી ફરી પાછો પ્રતિકમણ કરે. ત્યાર ફરી નાના નાના દોષ પણ આવી જાય. પાછું ફરી પ્રતિકમણ કરે તો એથીય નાના દોષો આવી જાય, આમ એ દોષોનો બધો આખો ભાગ જ ખલાસ કરી નાખે.

બે કલાકના પ્રતિકમણમાં આખી જિંદગીના પાછળના ચોટેલા દોષોને ધોઈ નાખવા. અને ફરી

ક્યારેય એવા દોષો નહીં કરું એમ નક્કી કરવું
એટલે કે પ્રત્યાખ્યાન થઈ ગયું.

આ તમે પ્રતિકમણ કરવા બેસો ને, તે
અમૃતના ટપકા પડ્યા કરે એક બાજુ, અને હલકા
થયેલા લાગે. તારે થાય છે કે ભઈ, પ્રતિકમણ ? તે
હલકા થયેલા લાગે ? તમારે પ્રતિકમણ ચાલુ થઈ
ગયા છે બહુ ? ધમધોકાર ચાલે છે ? બધા ખોળી
ખોળીને પ્રતિકમણ કરી નાખવા. તપાસ કરવા
માંડવી. એ બધું યાદ હઉ આવતું જશે. રસ્તો હઉ
દેખાશે. આઠ વર્ષ ઉપર કો'કને લાત મારી હોય
એ હઉ દેખાશે. તે રસ્તો દેખાશે, લાતેય દેખાશે.
યાદ શી રીતે આવ્યું આ બધું ? આમ યાદ કરવા
જઈએ તો કશું યાદ ના આવે ને પ્રતિકમણ કરવા
ગયા કે તરત લીકવાર (કમવાર) યાદ આવી જાય.
એકાદ ફેરો આખી જિંદગીનું કર્યું હતું તમે ?

પ્રશ્નકર્તા : કર્યું હતું.

દાદાશ્રી : ફરી કરવાની કોઈએ ના પાડી
છે ખરી ?

પ્રશ્નકર્તા : ના, હમણાં ફરી કરાતું હતું.
એક દિવસ બધા બેદા હતા.

દાદાશ્રી : આ તો વેરેય કરવું હોય તોય
થાય આપણે.

પ્રશ્નકર્તા : આજે પહેલીવાર સામાયિકમાં
બેસાયું દાદા, ઘણો આનંદ થયો.

દાદાશ્રી : એટલે બધાના પ્રતિકમણ કરે,
ધરવાળાના તો રોજેય, પછી આપણા નજીકના
સગાંઓના, જેને તાણણા વાગ્યા હોય, એ બધાના
પહેલા પ્રતિકમણ કરી નાખવા. યાદ આવે કે ના
આવે ?

પ્રશ્નકર્તા : આવે ને ! રોજ સામાયિકમાં
બેસીને કર્યા કરવાનું.

દાદાશ્રી : આ પ્રતિકમણ કરવાથી તને એમ
મહીં ખાત્રી થઈ કે હવે આ અનુભવ સારો થયો ?

પ્રશ્નકર્તા : દાદા, પહેલા કેવું હતું કે
પ્રતિકમણ કરું ને, તો મને એમ જ થાય કે મારો
દોષ નથી ને ખોટું-ખોટું શું પ્રતિકમણ કરવાનું ?

દાદાશ્રી : ના, પણ હવે ?

પ્રશ્નકર્તા : હવે જ્યાલ આવે.

દાદાશ્રી : આજે આનંદ થયો ?

પ્રશ્નકર્તા : હા, શું ભૂલ એ સમજાઈ. પહેલા
તો એ સમજાતું જ ન હતું. હવે થોડા વખતથી
સમજાય છે.

દાદાશ્રી : હજુ મૂળ ભૂલ સમજાશે ને, ત્યારે
બહુ આનંદ થશે પ્રતિકમણથી. હંમેશાં આનંદ ન થાય
તે પ્રતિકમણ કરતા આવડ્યું નથી. અતિકમણથી જો
(પોતાને) દુઃખ ના થાય તો એ માણસ, માણસ નથી.

પ્રશ્નકર્તા : મૂળ ભૂલ કઈ, દાદા ?

દાદાશ્રી : પહેલા ભૂલ જ દેખાતી ન હતી
ને ! હવે દેખાય છે તે સ્થળ દેખાય છે. હજુ તો
આગળ દેખાશે.

પ્રશ્નકર્તા : સૂક્ષ્મ, સૂક્ષ્મતર...

દાદાશ્રી : ભૂલો દેખાતી જશે. આ તો જરૂર
ખાતું ! ઉપરનો દેહ દેખાયો. મહીં કેવા છે એ શું
ખબર પડે ? આ બે બેનો ઉપર ગોરા ગાપ જેવા
છે, મહીં કેવા છે એ શું ખબર પડે ? એટલે મહીંનું
જુએ ત્યારે મૂળ ભૂલ સમજાય. સમજાય છે તને ?

પ્રશ્નકર્તા : હા.

દાદાશ્રી : આ ઢીગલી જેટલો દેહ, ચાણા
જેટલું આપણું નાક, પણ આ સમજણ જુઓ ને,
કેટલી ભરેલી છે !

(સૂત્ર - ૪૫)

આત્મા અનંત શક્તિવાળો છે, એ એની પ્રજ્ઞાશક્તિ પાતાળ ફોડીને દેખાડે છે. આ પ્રતિકમણથી તો પોતાને હલકા થયેલા ખબર પડે.

આપણા અહીં બે-ગ્રાણ કલાક પ્રતિકમણ કરે, તે બે-ગ્રાણ કલાક સુધી તો દોષો જ દેખાય. આને જીવતું પ્રતિકમણ કહેવાય. આ પ્રતિકમણ કરવા બેસે ને, તે ઘડીએ તો શુદ્ધાત્મા થઈ જ જાય. પ્રતિકમણ કરવા બેસે પછી તો પ્રતિકમણ થા થા કરે છે કે ? આપણે ના કરવા હોય તોય થયા કરે ?

પ્રશ્નકર્તા : હા, પછી થયા કરે.

દાદાશ્રી : મેં કહ્યું, ‘બંધ કરી દો હવે તો ?’

પ્રશ્નકર્તા : તોય ગરગડી ચાલુ જ રહે.

દાદાશ્રી : કોણ ચલાવે છે એ ? ત્યારે કહે, ‘શુદ્ધાત્મા પ્રાપ્ત થયો છે, આ બધી કિયા છે તે પ્રજ્ઞાની છે. આખી જિંદગીના પ્રતિકમણ તમે કરો છો, ત્યારે તમે નથી મોક્ષમાં કે નથી સંસારમાં. આમ તો તમે પાછલાનું બધું વિવરણ કરો છો પ્રતિકમણ વખતે. મન-બૃદ્ધિ-ચિન્તા ને અહંકાર બધાના ફોન-બોન બંધ હોય, અંતઃકરણ બંધ હોય. તે વખતે માત્ર પ્રજ્ઞા એકલી જ કામ કરતી હોય છે. આત્માય આમાં કશું કરતો નથી. આ દોષ થયો પછી ઢંકાઈ જાય. પછી બીજું લેયર (પડ) આવે. એમ લેયર ઉપર લેયર આવે. પછી મરણ વખતે છેલ્લા કલાકમાં આ બધાનું સરવૈયું આવે.

ભૂતકાળના દોષો બધા વર્તમાનમાં દેખાય એ જ્ઞાનપ્રકાશ છે, એ મેમરી (સ્મૃતિ) નથી.

પ્રશ્નકર્તા : પ્રતિકમણથી આત્મા ઉપર ઈંફેક્ટ (અસર) થાય ખરી ?

દાદાશ્રી : આત્મા ઉપર તો કશી ઈંફેક્ટ અડે જ નહીં. ઈંફેક્ટ થાય તો સંઝી કહેવાય. આ તો આત્મા છે એ હંડ્રેડ પરસેન્ટ ડિસાઈડ (સો ટકા નક્કી) છે. જ્યાં મેમરી ના પહોંચે ત્યાં આત્માના પ્રભાવથી થાય છે. આત્મા અનંત શક્તિવાળો છે, એ એની પ્રજ્ઞાશક્તિ પાતાળ ફોડીને દેખાડે છે.

પ્રતિકમણ કરવા માટે પેલો સામો ભેગો ના થાય તેનો વાંધો નથી. આમાં રૂબરૂની સહીઓની જરૂર નથી. જેમ આ કોર્ટમાં રૂબરૂની સહીઓની જરૂર છે એવી જરૂર નથી. કારણ કે આ ગુના રૂબરૂથી થયેલા નથી. આ તો લોકોની ગેરહાજરીમાં ગુના થયેલા છે. આમ લોકોની રૂબરૂમાં થયા છે પણ રૂબરૂની સહીઓ નથી કરેલી. સહીઓ અંદરની છે, રાગ-દ્વેષની સહીઓ છે. આ પ્રતિકમણથી તો પોતાને હલકા થયેલા ખબર પડે, કે હવે હલકો થઈ ગયો, અને વેર તૂટી જાય, નિયમથી જ તૂટી જાય.

હજુ જેમ જેમ શક્તિ વધશે ને એમ દોષો દેખાતા જશે. અત્યારે સ્થૂળ દોષો દેખાય, પછી સ્કૂષ્મ દેખાય. જેટલા દેખાયા એટલા જાય. નિયમ એવો છે કે જે આપણી અંદર દોષો છે, જેટલા દેખાયા એટલા ગયા.

આ આલોચના-પ્રતિકમણ-પ્રત્યાખ્યાનનો માર્ગ છે, ‘શૂટ ઓન સાઈટ.’ રોજ ત્રાણસો-ત્રાણસો ભૂલો, ચારસો-ચારસો ભૂલો દેખારો. પોતાની એક ભૂલ જ જેને દેખાય તે ભગવાન થાય. અને દોષ ના હોત માણસમાં, તો ભગવાન જ હોત બધે ! દોષરહિત જે માણસ થયો એ ભગવાન કહેવાય !

(સૂત્ર - ૪૬)

કોઈને રોજના પરચીસ દોષ દેખાય, કોઈને પચાસ દેખાય, કોઈને સો દેખાય. પાંચસો-પાંચસો સુધી દોષ દેખાય એવી બધી દસ્તિ ખીલી જાય, દર્શાન ખૂલતું જાય.

પ્રશ્નકર્તા : ઘણા એવું કહે છે મેં બસ્સો-
(પાંચસો) પ્રતિકમણ કર્યા, તો એ પ્રતિકમણની
કિયા સમજાવો ને ! એ કેવી રીતે કરે ?

દાદાશ્રી : એવું છે ને, જેમ જેમ વધારે
ઉંડો ઉત્તરતો જાય ને, તેમ પોતાના વધારે દોષ
દેખાતા જાય.

પ્રશ્નકર્તા : મને તો મારા જ દોષ દેખાય.

દાદાશ્રી : એ તો અત્યારે જ્ઞાન આપ્યું છે
એટલે, નહીં તો પહેલા કયાં દેખાતું હતું ? અત્યારે
દેખાય છે ને ? હવે એ દેખાય એની માફી માગવી
પડે. એના પ્રતિકમણ કરે એટલે દોષ દેખાવા માંડે
પછી. તે કોઈને રોજના પચ્ચીસ દોષ દેખાય, કોઈને
પચાસ દેખાય, કોઈને સો દેખાય. પાંચસો-પાંચસો
સુધી દોષ દેખાય એવી બધી દસ્તિ ખીલી જાય,
દર્શન ખૂલતું જાય.

તમારી જોડે વાતચીત કંઈ થાય તો કદક
બોલે. પણ જોડે એમને દોષેય દેખાય કે આ ખોટું
થઈ ગયું. અને તને દોષ દેખાય કે ના દેખાય ?

પ્રશ્નકર્તા : હા, મારા દોષો મને દેખાય છે.

દાદાશ્રી : તો કલ્યાણ જ થઈ ગયું ને !

પ્રતિકમણ તો આપણા મહાત્માઓ કેવું કરે
છે ? પટ, પટ, પટ. થયું કે તરત જ ! ‘શૂટ ઔન
સાઈટ’ પ્રતિકમણ કરે છે. એટલે પછી દોષ જ
ગિલ્બો ના થાય ને !

જેટલા દોષનું પ્રતિકમણ કર્યું, એમ દોષ
વધારે દેખાતા જાય. પછી તો કેટલાકને બસ્સો-
બસ્સો દેખાય છે. એક ભાઈ કહે છે, શી રીતે
દાદા પહોંચી વળું ? આ મારું મગજ થાકી જાય
છે. પાંચસો-પાંચસો, હજાર પ્રતિકમણ કરું છું છતાં
દહાડો નથી વળતો ! કારણ કે માલેય એવો જ
ભરેલો ને ! આમની પાસે બિચારા પાસે માલ જ

ક્યાં છે, નાની નાની હાટડીઓ માંડેલી અને પેલા
મોટા ગોડાઉન ભરેલા, પણ બહુ ખાલી કરી નાખ્યું.

પ્રશ્નકર્તા : આ મહાત્માઓને તો આમ કંઈ
થયું કે તરત જ પ્રતિકમણના ભાવ આવે.

દાદાશ્રી : તરત જ, એની મેળે જ આવે.
સહજમય જ થઈ જાય.

તમારે કેટલા પ્રતિકમણ થાય છે ?

નીરુભેન : રોજના પાંચસો થઈ જાય.

દાદાશ્રી : ‘આ’ બેન રોજ પાંચસો-પાંચસો
પ્રતિકમણ કરે છે ! તે કોઈ પચાસ કરે, કોઈ
સો કરે, જેટલી જેટલી જાગૃતિ વધી તે એટલા
પ્રતિકમણ કરે. પણ નિરંતર પ્રતિકમણ કરવાનો
માર્ગ છે આ.

પ્રશ્નકર્તા : આપણે જે કહ્યું કે રોજ પાંચસો
પ્રતિકમણ થાય છે, તો જેમ વધારે પ્રતિકમણ થાય
તેમ સારું કે જેમ ઓછા પ્રતિકમણ થાય તેમ સારું ?

દાદાશ્રી : જેમ વધારે થાય તેમ સારું. નર્યા
દોષના જ જંડાર છે. કૃપાળુદેવે કહ્યું કે ‘હું તો દોષ
અનંતનું, ભાજન છું કરણાણ.’ પછી ‘દીકા નહીં
નિજ દોષ, તો તરીએ કોડા ઉપાય ?’ આ દોષ
તો પાંચ દોષ દેખાતા નથી, તે શી રીતે તરાય ?
આખું દોષનું ભાજન છે. એટલે પાંચસો-પાંચસો
દોષો જેના નીકળો એનું જલદી સાફ થાય છે.
કોઈને પચાસ-પચાસ નીકળતા હોય, કોઈને સો-સો
નીકળતા હોય, પણ દોષો નીકળવા માંડ્યા છે.

પ્રશ્નકર્તા : પણ જેમ ઉધ્વીકરણ થાય એમ
દોષ ઓછા થતા જાય ને પછી ?

દાદાશ્રી : ના, ઉધ્વીકરણની કોઈ જરૂર
નથી. દોષ તો જેમ જાગૃતિ હોય કે તરત જ
પકડાય. અને દોષ પકડાય એટલે તરત જ એને
ત્યાં આગળ પ્રતિકમણ કરી નાખે. આલોચના-

પ્રતિકમણ-પ્રત્યાખ્યાન, તરત જ ‘ઓન ધી મોમેન્ટ’ કરી નાખે ! ‘શૂટ ઓન સાઈટ !’

પ્રશ્નકર્તા : આ જેટલા જેટલા પ્રતિકમણ થાય, પછી અમુક સ્ટેજે તો પ્રતિકમણ ઓછા થઈ જાય ને ? વહતા કેવી રીતે જાય પછી ?

દાદાશ્રી : એ તો ઓછા થતા થતા ઘણો ટાઈમ લાગે. કારણ કે અનંત અવતારનો બધો આ માલ ભરેલો છે.

આ નીરુભેન છે, તે શાથી એમના આચાર-વિચાર બધા ઉંચા ગયા છે ? ત્યારે કહે, રોજના પાંચસો-પાંચસો પ્રતિકમણ કરે છે કેટલાય વર્ષથી. તે આજે એમનો ઉકેલ આવવા માંડ્યો છે. બીજું કશું કરવાનું નથી, આ આજા જ લેવાની છે ને ‘શૂટ ઓન સાઈટ’ પ્રતિકમણ કરવાનું છે. મહીં કો’ક આવ્યો અને આપણા મનમાં એમ થાય, કે ‘આ વળી આટલી ભીડમાં શું કરવા આવ્યા ?’ એ આપણે એના તરફ વિરાધના કરી, માટે એનો આત્મા મહીં જાણી ગયો બધુંય. એટલે આપણે તરત જ કહેવું, કે ‘ચંદુભાઈ, આવી કેમ ભાવના કરી ? અતિકમણ કર્યું માટે પ્રતિકમણ કરો.’

આ પ્રતિકમણ એટલે ‘શૂટ ઓન સાઈટ.’ ‘શૂટ ઓન સાઈટ’ એટલે દોષ થતાની સાથે જ એનું નિવારણ કરી નાખવું, તરત જ ‘ઓન ધી મોમેન્ટ !’ જાગૃતિ એટલી બધી રહે કે ‘શૂટ ઓન સાઈટ’ કર્યા વગર રહે જ નહીં. એક પણ દોષ જોયાની બહાર ન જાય. અને તો મારાસના દોષો ખાલી થઈ જાય. આ એક જ માર્ગ એવો છે કે પોતાના દોષ દેખાતા જાય અને શૂટ (ખલાસ) થતા જાય, એમ કરતા કરતા દોષ ખલાસ થતા જાય.

મેં તમને આ પ્રતિકમણ એ મોટું હથિયાર આપ્યું છે. કારણ કે આખું જગત કાપવાનું મોટામાં મોટું હથિયાર જ આ છે. અતિકમણથી જગત ઊભું

થયું છે ને પ્રતિકમણથી જગતનો વિલય થાય છે. બસ આ જ છે.

આવું સરસ વિજ્ઞાન હાથમાં આવ્યા પછી કોણ છોડે ? પહેલા પાંચ મિનિટ પણ ઉપયોગમાં રહેવાતું નહોતું. એક ગુંડાણું સામાયિક કરવું હોય તો મહા મહા કષે કરીને રહેવાય અને આ તો સહેજેય તમે જ્યાં જાવ ત્યાં ઉપયોગપૂર્વક રહી શકાય એવું થયું છે !

પ્રશ્નકર્તા : એ સમજાય છે, દાદા.

દાદાશ્રી : હવે જરા ભૂલોને આંતરો, એટલે કે પ્રતિકમણ કરો. આપણો નક્કી કરીને નીકળવું કે આજે આ કરવું છે, શુદ્ધ ઉપયોગમાં રહેવું છે. એવું નક્કી ના કરીએ તો પછી ઉપયોગમાં ચૂકી જવાય અને આપણું વિજ્ઞાન તો બહુ સરસ છે. નથી બીજી કોઈ ભાંજગાડ.

આપણાને એમ લાગે કે આ તો આપણે ઉપયોગ ચૂકીને ઊંઘે રસ્તે ચાલ્યા. તે ઉપયોગ ચૂક્યા બદલાનું પ્રતિકમણ કરવું પડે. ઊંઘો રસ્તો એટલે વેરટ ઓફ ટાઈમ એન્ડ એનર્જી (સમય અને શક્તિનો બગાડ) કરે છે, છતાંય એના પ્રતિકમણ નહીં કરે તો ચાલશે. એમાં એટલું બધું નુકસાન નથી. એક અવતાર હજુ બાકી છે એટલે લેટ ગો કરેલું (જવા દીધેલું). પણ જેને ઉપયોગમાં બહુ રહેવું હોય તેણે ઉપયોગ ચૂક્યાનું પ્રતિકમણ કરવું. પ્રતિકમણ એટલે પાછું ફરવું. કોઈ દહાડો પાછો ફર્યો જ નથી ને !

પ્રશ્નકર્તા : પ્રતિકમણથી આગળ ઉપર ચોખ્યું પ્રતિબિંબ પડે ?

દાદાશ્રી : હાસ્તો, બધું ક્લિયર થઈ જાય. દર્શન ચોખ્યું થઈ જાય ને દર્શન વધે. પ્રતિકમણ વગર કોઈ મોક્ષે ગયેલું નહીં. પ્રતિકમણ કરે એટલે પોતાના દોષ ઓછા થાય ને ધીમે ધીમે જતા રહે.

(સૂત્ર - ૧૭)

જેમ જેમ દોષ દેખાય, તેમ તેમ તેના
પડ ઉખડતા જાય અને જ્યારે એના બધા જ
પડો ઉખડી જાય, ત્યારે એ દોષ જડ મૂળથી,
કાયમને માટે વિદાય લઈ લે.

પ્રશ્નકર્તા : દાદા, દોષ દેખાતા બંધ થઈ
જાય એવું કરો.

દાદાશ્રી : ના, એ દોષો તો દેખાય, બધ્યા !
દોષો દેખાય છે તેથી તો આત્મા છે ને પેલું શેય છે.

પ્રશ્નકર્તા : પણ દેખાય નહીં એવું ન થાય ?

દાદાશ્રી : ના, ના દેખાય તો આત્મા જતો
રહે. આત્મા છે તો દોષ દેખાય છે. પણ હવે એ
દોષો નથી, એ શેય છે ને તમે જ્ઞાતા છો.

એ ભૂલો પછી શેય સ્વરૂપે દેખાય. જેટલા
શેય દેખાય એટલાથી મુક્ત થવાય. આ હુંગળીના
પડો હોય છે ને, તેમ દોષો પણ પડવાળા હોય
છે. તે જેમ જેમ દોષ દેખાય, તેમ તેમ તેના પડ
ઉખડતા જાય અને જ્યારે એના બધા જ પડો ઉખડી
જાય, ત્યારે એ દોષ જડ મૂળથી, કાયમને માટે
વિદાય લઈ લે. કેટલાક દોષો એક પડવાળા હોય
છે. બીજું પડ જ તેમને હૂંઠું નથી, તેથી તેમને
એક જ વખત જોવાથી ચાલ્યો જાય. વધારે પડવાળા
દોષોને ફરી ફરી જોવા પડે અને પ્રતિકમણ કરીએ
તો જાય અને કેટલાક દોષ તો એવા ચીકણા હોય
છે કે ફરી ફરી પ્રતિકમણ કર્યા કરવું પડે અને
લોકો કહેશે કે એનો એ જ દોષ થાય છે ? તો
કહે કે ભાઈ હા, પણ એનું કારણ એમને આ ના
સમજાય. દોષ તો પડની પેઠ છે, અનંત છે. એટલે
જે બધા દેખાય અને એના પ્રતિકમણ કરે એટલે
ચોખા થતા જાય.

(સૂત્ર - ૧૮)

જગત આખું નિર્દોષ છે જ પણ નિર્દોષ

દેખાતું નથી, અનું શું કારણ ? એ આપણા
એટેક(વાળા) સ્વભાવને જ લઈને. એટેક
કરવાનું ભૂલી ગયો એટલે પ્રતિકમણ કરવાનું
ભૂલી જશે.

પ્રશ્નકર્તા : દાદા, સામાના દોષ કેમ દેખાય
છે ?

દાદાશ્રી : પોતાની ભૂલને લીધે જ સામાવાળો
દોષિત દેખાય છે. આ દાદાને બધા નિર્દોષ જ
દેખાય. કારણ કે પોતાની બધી જ ભૂલો તેમણે
ભાંગી નાખી છે. પોતાનો જ અહંકાર સામાની
ભૂલો દેખાડે છે. જેને પોતાની ભૂલ જ જોવી છે
તેને બધા નિર્દોષ જ દેખાવાના.

(આ જગત) બધું નિર્દોષ જ છે. દોષિત
દેખાય છે એ જ આપણો દોષ છે. કોઈ જીવનો
દોષ છે જ નહીં. એવું દેખાયું તો જ્ઞાન કહેવાય,
પણ એ દેખાય નહીં ને !

પ્રશ્નકર્તા : દોષિત જોવો નથી છતાં દોષિત
દેખાય એ ડિસ્ચાર્જ કહેવાય ને ?

દાદાશ્રી : ડિસ્ચાર્જ. ડિસ્ચાર્જ દુ બી
હેબિઅયુએટેડ. પોતાની સત્તા નહીં એ હેબિઅયુએટેડ
કહેવાય.

પ્રશ્નકર્તા : દોષિત દેખાય તો એ ડિસ્ચાર્જ
કેવી રીતે કહેવાય ?

દાદાશ્રી : દોષિત જોવાનો ભાવ છૂટ્યો
એટલે ડિસ્ચાર્જ કહેવાય ને ! પણ એ એણે પૂરેપૂરી
આજ્ઞા પાળી નથી. એ ધીમે ધીમે આજ્ઞા પાળતો
જશે, તેમ તેમ ચોખું થઈ જશે. ત્યાં સુધી એનું
પ્રતિકમણ કરવું પડે.

પ્રશ્નકર્તા : પણ બેઝીકલી (મૂળભૂત રીતે)
એવું ફીટ થઈ ગયું છે કે નિર્દોષ જ છે. પણ
કોઈકવાર એવું દોષિત દેખાઈ જાય છે.

દાદાશ્રી : એટલે જ એ હેબિચ્યુઅટેડ છે, કહ્યું ને ! ના કરવું હોય તોય થઈ જાય.

પ્રશ્નકર્તા : અમારા લોકોની દસ્તિ હજુ નિર્દ્દાખ કેમ નથી થતી ?

દાદાશ્રી : દસ્તિ નિર્દ્દાખ જ છે.

પ્રશ્નકર્તા : નિર્દ્દાખ દેખાવું જોઈએ, એમ ભાવ છે, પણ છતાંય બીજાના દોષ દેખાય છે.

દાદાશ્રી : દોષ દેખાય છે, એ જેને દેખાય છે ને, તેને આપણે ‘જોઈએ’ છીએ, બસ. બાકી જે માલ ભરેલો હોય તેવો જ નીકળે ને ?

પ્રશ્નકર્તા : પણ એનું પ્રતિકમણ કરવું પડે ને ?

દાદાશ્રી : પ્રતિકમણ કરવું જ પડે ને ! શા માટે એવો માલ ભર્યો હતો ?

પ્રશ્નકર્તા : જુના દોષોના કયાં સુધી પ્રતિકમણ કરવાના ?

દાદાશ્રી : દોષો હોય ત્યાં સુધી. અને આપણા દોષને લઈને સામાને દુઃખ થાય એવું હોય તો જ કહેવાનું, ‘ચંદુલાલ, એના પ્રતિકમણ કરો.’ નહીં તો કરવાની જરૂર નહીં.

પ્રશ્નકર્તા : મહાત્માઓનું એવું સ્ટેજ ક્યારે આવશે કે પ્રતિકમણ કરવાના જ ઉડી જશે ?

દાદાશ્રી : એટેક કરવાનું ભૂલી ગયો એટલે પ્રતિકમણ કરવાનું ભૂલી જશે.

જગત આખું નિર્દ્દાખ છે જ પણ નિર્દ્દાખ દેખાતું નથી, એનું શું કારણ ? એ આપણા એટેક(વાળા) સ્વભાવને જ લઈને. આપણને ગાળ ભાડે તેય નિર્દ્દાખ છે, માર મારે તેય નિર્દ્દાખ છે, નુકસાન કરે તેય નિર્દ્દાખ છે. કારણ કે આપણો હિસાબ જ છે આ બધો. આપણો હિસાબ આપણને

એ પછી આપે છે. તે આપણો પાછું ફરી એને આપીએ, તે ફરી નવો હિસાબ બાંધીએ છીએ. એટલે આપણે ‘વ્યવસ્થિત’ માનીએ એટલે બસ. કહી દેવાનું કે ‘લો, હિસાબ ચોખ્ખો ચૂકતે થઈ ગયો.’ નિર્દ્દાખ જોશે તો મોક્ષ થશે. દોષિત જોયો એટલે પછી તમે આત્મા જોયો જ નથી. સામાનામાં તમે જો આત્મા જુઓ તો એ દોષિત નથી.

જ્ઞાની પુરુષે જ્ઞાન આપ્યા પછી, હિયચ્છુ આપ્યા પછી પોતાને પોતાના સર્વ દોષ દેખાય. સહેજ મનફેર થયું હોય તોય ખબર પડી જાય કે આ દોષ થયો. આ તો વીતરાગ માર્ગ એક અવતારી માર્ગ છે. આ તો બહુ જવાબદારીવાળો માર્ગ છે. એક અવતારમાં બહું ચોખ્ખું જ થઈ જવું જોઈએ. અહીં પહેલું ચોખ્ખું થઈ જવું જોઈએ.

(સ્થૂર - ૧૮)

આ તો સહેતો માર્ગ છે. તરત જ ઝૂંચીઓથી તાળા ઝૂલ્લી જાય ! કોઈ કાળમાં આવો સંયોગ નહીં ભેગો થાય. આ તો અકમ માર્ગ છે ! એકસેપ્શનલ (અપવાદ) કેસ છે ! અને અગિયારમું આશ્રય છે ! ત્યાં કામ કાઠી લેજો. આવા પ્રતિકમણાથી લાઇફ (જિંદગી) પણ સુંદર જાય અને મોક્ષો જવાય !

પ્રશ્નકર્તા : એક અવતાર જોયા કરવાનું, તે પ્રતિકમણ કરતા કરતા જોયા કરવાનું ને ?

દાદાશ્રી : નિરંતર ખ્યાલ રહેવો જોઈએ કે હું કંઈ જ કરતો નથી. નિરંતર ખ્યાલ રહેતો હોય તો પ્રતિકમણ ના કરીએ તોય ચાલે. અમને નિરંતર રહે. જે અમને રહે છે તે જ તમને કહીએ છીએ. અમને કાયમ રહે છે, જ્ઞાન થયા પછી.

બાકી આ જ્ઞાનમાં તો પ્રતિકમણ હોય જ નહીં. આ જ્ઞાન એવું છેલ્લા પ્રકારનું જ્ઞાન છે કે પ્રતિકમણ હોય જ નહીં. પણ આ તો જેને

ગુજરાતી ચાર ચોપડીઓ આવડે, તેને ગ્રેજ્યુએટ (સ્નાતક) બનાવીએ છીએ, ત્યાર પછી વચ્ચા સ્ટાન્ડર્ડ (ધોરણો)નું બધું શું થાય તે ? એટલે આટલું અમે અમારી જવાબદારીથી મૂકેલું વચ્ચે. નહીં તો આ જ્ઞાનમાં હોય નહીં છતાં અમારી જવાબદારીથી મૂકેલું.

શુદ્ધાત્મા સિવાયનો બધો જ કચરો, એમાંથી એક કમણ અને બીજું અતિકમણ. શુદ્ધાત્માની બહારનું જે જે છે તે બધા જ દોષ છે ને તેનું પ્રતિકમણ કરવું પડે.

આ સ્વરૂપનું જ્ઞાન પામ્યા, પણ મહી માલ સ્ટોકમાં છે તેથી અતિકમણ થાય અને તેનું પ્રતિકમણ કરી નાખવું પડે. એ પ્રતિકમણ આપણો ‘શુદ્ધાત્મા’ એ નહીં કરવાના, એ તો આ મન-વચન-કાયા પાસે કરાવવાના. ‘હું કરું છું’ એ ભાવ નીકળી ગયો એટલે સ્વરૂપે કરીને શુદ્ધ છીએ, એટલે પોતાને પ્રતિકમણ કરવાના ના હોય. પોતે ‘શુદ્ધાત્મા’ પ્રતિકમણ કરે તો તો પોઈઝન (ઝેર) થઈ જાય. ‘પોતે’ ‘શુદ્ધાત્મા’ પ્રતિકમણ ના કરે, પણ મન-વચન-કાયા પાસે કરાવડાવે. આ તો અકમ માર્ગ છે એટલે પહેલા સ્વરૂપજ્ઞાનમાં બેસીને પછી દેવું વાળવાનું. અકમ માર્ગમાં તો પહેલા બળતરા બંધ કરીને પછી દેવું વાળવાનું; જ્યારે કમિક માર્ગમાં તો દેવું વાળતા વાળતા જ્ઞાનમાં આવે.

પ્રશ્નકર્તા : આપના સ્વમુખે આ ખુલાસો સાંભળ્યો એટલે અમને સંતોષ થયો.

દાદાશ્રી : એટલે આમાં તમે છૂઢવા જ છો.

પ્રતિકમણ જોડે ને જોડે થાય છે, ત્યાં આગળ પછી હવે કોણ નામ દેનાર છે, બોલો ?

પ્રશ્નકર્તા : અમારે પ્રતિકમણ આ દેહથી ક્ષણે ક્ષણે રાત-દા'ડો ચાલુ જ રહે છે. એનાથી

હજુ પ્રતિકમણની શરૂઆત થાય ત્યાર પહેલા તો પેલું અતિકમણ અદશ્ય થઈ ગયું હોય.

દાદાશ્રી : આ વિજ્ઞાન છે. એટલે આ વિજ્ઞાન તરત જ કામ કરનારું છે. આ અકમ વિજ્ઞાન આપો સિદ્ધાંત જ છે અને સિદ્ધાંત જ ફળ આપશે. આ ‘અકમ વિજ્ઞાન’ છે. વિજ્ઞાન એટલે તરત ફળ આપનારું. કરવાપણું ના હોય એનું નામ ‘વિજ્ઞાન’ અને કરવાપણું હોય એનું નામ ‘જ્ઞાન.’ વિચારશીલ માણસ હોય તેને એવું તો લાગે ને, કે આ આપણે કશુંય નથી કર્યું અને શું છે આ ! એ અકમ વિજ્ઞાનની બલિહારી છે !

આ અકમ માર્ગ છે એટલે આપણે શું કરવાનું ? પોતાને નહીં કરવાનું. તમારે ચંદુભાઈને કહેવાનું કે ‘ચંદુભાઈ, તમે આ અતિકમણ કર્યું છે, માટે પ્રતિકમણ કરો.’ કારણ કે આપણે છૂઢવા થયા પણ આ ‘ચંદુભાઈ છૂઢવા થાય તો ‘આપણે’ છૂઢવા થઈએ.’ આ પરમાણુઓ ચોખ્યા કરીને મોકલવા પડશે. નિરંતર જાણવું એ ‘આપણું’ કામ અને નિરંતર કરવું એ ‘ચંદુભાઈનું’ કામ. ‘ચંદુભાઈ’ નોકર અને ‘આપણો’ શેર્દ. હા ! જેણે અતિકમણ કર્યું તેની પાસે જ પ્રતિકમણ કરાવવાનું, ‘આપણે’ નહીં કરવાનું. આપણે જાણનાર, ચંદુભાઈ શું કરે છે એના તમે જાણનાર, પછી વાંધો ખરો ? મહાવીરેય આ જ કરતા હતા. મહાવીર એક પુદ્ગલને જોયા કરતા હતા, નિરંતર. આ બધા લોકોના પુદ્ગલ જોવા ના જાય. એક (પોતાનું) જ પુદ્ગલ જુએ.

આ તો સહેલો માર્ગ છે. તરત જ કુંચીઓથી તાળા ખૂલી જાય ! કોઈ કાળમાં આવો સંયોગ નહીં ભેગો થાય. આ તો અકમ માર્ગ છે! એક્સેપ્શનલ કેસ છે ! અને અગિયારમું આશ્ર્ય છે ! ત્યાં કામ કાઢી લેજો. આવા પ્રતિકમણથી લાઈફ પણ સુંદર જાય અને મોક્ષે જવાય !

આત્મજ્ઞાની પૂજ્યશ્રી દીપકભાઈના આગામી સત્સંગ કાર્યક્રમો

અડાલજ

૧૦ ઓગષ્ટ (શાનિ) સાંજે ૫ થી ૭ - સત્સંગ તથા **૧૧ ઓગષ્ટ** (રવિ) સાંજે ૪ થી ૭-૩૦ - જ્ઞાનવિધિ

૨૬ ઓગષ્ટ (સોમ) - રાત્રે ૧૦ થી ૧૨-૧૫ - જ્ઞમાષ્ટમી નિમિતો વિશેષ કાર્યક્રમ

૩૧ ઓગષ્ટ થી ૭ સાએન્બર (શાનિ થી શાનિ) - આત્મવાણી ૧૪ ભાગ-૪ ગ્રંથ પર પર્યુષણ પારાયણ

નોંધ : આપ્તવાણી ૧૪ ભાગ-૪ પેજ નં ૧૮થી વાંચન, 'અવધિજ્ઞાન, સુખ વધારે દેવોને' હેડિંગથી.

- પારાયણમાં ભાગ લેવા 'AKonnect' દ્વારા અથવા પોતાના સેન્ટરમાં રજિસ્ટ્રેશન કરાવવું જરૂરી છે.

૮ સાએન્બર (રવિ) - પૂજ્યશ્રીના દર્શનનો કાર્યક્રમ (ગુરુ પૂર્ણિમા દર્શન)

બેંગલુરુ

૧૫ ઓગષ્ટ (ગુરુ) સવારે ૧૧ થી ૧ - આત્મપુત્ર સત્સંગ

૧૫ ઓગષ્ટ (ગુરુ) સાંજે ૫ થી ૮-૩૦ - જ્ઞાનવિધિ

સ્થળ : પ્રિન્સેસ શ્રાઈન, ગેટ નંબર ૬, પેલેસ ગ્રાઉન્ડ્સ, મેકરી સર્કલ, બેલ્વારી રોડ, બેંગલુરુ.

સંપર્ક : ૮૫૬૦૦૭૦૦૮૮

જયપુર

૨૦-૨૧ ઓગષ્ટ (મંગળ-બુધ) સાંજે ૫-૩૦ થી ૮-૩૦ - સત્સંગ

૨૨ ઓગષ્ટ (ગુરુ) સાંજે ૫ થી ૮-૩૦ - જ્ઞાનવિધિ

સ્થળ : બિલલા ઓડિટોરિયમ, સ્ટેર્ચ્યુ સર્કલ, સી ર્ઝીમ, રામબાગ, જયપુર. **સંપર્ક :** ૮૨૩૩૩૬૩૬૦૨

પૂજ્ય નીરામા / પૂજ્ય દીપકભાઈને નિષાળો ટીવી ચેનલ પર

ભારત

- 'દૂરદર્શન ગિરનાર' પર દરરોજ સવારે ૭-૩૦ થી ૮-૩૦, રાત્રે ૮-૩૦ થી ૧૦-૩૦
- 'ધર્મ સંદેશ' ચેનલ પર દરરોજ સવારે ૨-૫૦ થી ૩-૫૦, બપોરે ૨-૩૦ થી ૩, રાત્રે ૮ થી ૯
- 'વાતમ' પર દરરોજ સાંજે ૬ થી ૭ (ફક્ત ગુજરાત રાજ્યમાં)
- 'સાધના ગોલ ગુજરાતી' પર દરરોજ સવારે ૭ થી ૮, રાત્રે ૮ થી ૯
- 'સાધના' પર હર રોજ સુબહ ૭-૫૦ સે ૮-૧૫ (હિન્દી મેં)
- 'આસ્થા હિન્દી' પર હર રોજ રાત ૧૦ સે ૧૦-૨૦ (હિન્દી મેં)
- 'દૂરદર્શન ઉત્તરપ્રદેશ' પર હર રોજ સુબહ ૭ સે ૭-૩૦ ઔર દોપહર ૩ સે ૪ (હિન્દી મેં)
- 'દૂરદર્શન સહ્યાદ્રિ' પર હર રોજ સુબહ ૭ સે ૭-૪૫, ઔર દોપહર ૩-૩૦ સે ૪ ઔર શાન-રાત્રિ દોપહર ૧૧-૩૦ સે ૧૨ (મારાઠી મેં)
- 'આસ્થા કન્ડા' પર હર રોજ દોપહર ૧૨ સે ૧૨-૩૦ તથા શામ ૪-૩૦ સે ૫ (કન્ડામેં)
- 'દૂરદર્શન ચંદના' પર હર રોજ શામ ૬-૩૦ સે ૭ (કન્ડામેં)

ત્રિમંદિરોના સંપર્ક : અડાલજ : ૮૩૨૮૬૬૧૧૬૬-૭૭; રાજકોટ : ૮૮૨૪૩૪૩૪૭૮; ભુજ ૮૮૨૪૩૪૫૪૮૮; ગોધરા : ૮૭૨૩૭૦૭૭૩૮;

મોરની : ૮૮૨૪૩૪૭૧૮૮; સુરેન્દ્રનગર : ૮૭૩૭૦૪૮૩૨૨; અમરેલી : ૮૮૨૪૩૪૪૪૬૦; વડોદરા : ૮૫૭૪૦૦૧૫૫૫;

અંધરા : ૮૮૨૪૩૪૬૬૨૨; જામનગર : ૮૮૨૪૩૪૩૬૮૭; જૂનાગઢ : ૮૮૨૪૩૪૪૮૮૬; મુંબઈ : ૮૩૨૩૫૨૮૬૦૯

ભાવનગર : ૮૩૧૩૮૮૨૨૮૮; અમદાવાદ (દાદા દર્શન) : ૮૫૭૪૦૦૧૪૪૫; વડોદરા (દાદા મંદિર) : ૮૮૨૪૩૪૩૩૩૪

U.S.A.-Canada: +1 877-505-3232; **U.K.:** +44 330-111-3232; **Australia :** +61 402179706

શરૂ : સત્સંગ - ફાળવિધિ : તા. ૨૮ જૂન થી રૂપાઈ ૨૦૨૪

બુધી પર્સી : સત્સંગ - ફાળવિધિ : તા. ૪ થી ૮ જુલાઈ ૨૦૨૪

અમેરિકા યુધ કાર્ય રાયોપિત પૂજા નીરમાલા ફાળ વિવરણી ઉન્નાયી : તા. ૮ જુલાઈ ૨૦૨૪

ઓમરાટ ૨૦૨૪
વર્ષ-૨૬, અંક-૧૨
સાંગ અંક-૩૪૮

દાદાશ્રી

Date Of Publication 1st of Every Month
RNI No. 67543/95
Reg. no. G-GNR-347 valid up to 31-12-2026
Licensed to Post Without Pre-payment
No. PMG/NG/037/2024-2026
Valid up to 31-12-2026
Posted at Gandhinagar SRO
on 1st of every month.

જાણવું એ ‘આપણું’ કામ અને કરવું એ પુદ્ગાલનું કામ

આ અક્ષમ ભાર્ગ છે એટલે આપણે શું કરવાનું ? પોતાને નહીં કરવાનું. તમારે ચંદુભાઈને કહેવાનું કે ‘ચંદુભાઈ’, તમે આ અતિક્રમણ કર્યું છે, માટે પ્રતિક્રમણ કરો.’ કારણ કે આપણે છૂઢા થયા પણ આ ‘ચંદુભાઈ’ છૂઢા થાય તો ‘આપણે’ છૂઢા થઈએ.’ આ પરમાણુઓ યોઝા કરીને મોકલવા પડશે. નિરંતર જાણવું એ ‘આપણું’ કામ અને નિરંતર કરવું એ ‘ચંદુભાઈ’નું કામ. ‘ચંદુભાઈ’ નોકર અને ‘આપણે’ શેડ. હા ! જેણે અતિક્રમણ કર્યું તેની પાસે જ પ્રતિક્રમણ કરાવવાનું, ‘આપણે’ નહીં કરવાનું. આપણે જાણનાર, ચંદુભાઈ શું કરે છે એના તમે જાણનાર, પછી વાંધો ખરો ? મહાવીરેય આ જ કરતા હતા. મહાવીર એક પુદ્ગાલને જોયા કરતા હતા, નિરંતર. આ બધા લોકોના પુદ્ગાલ જોવા ના જાય. એક (પોતાનું) જ પુદ્ગાલ જુએ.

- દાદાશ્રી

માનિં - માનિંદે ફાઉન્ડેશન વતી પ્રદાન કરે મુદ્રા - ઉત્ત્ર મંત્રાચે છંદુ મલીપિન, છેદ બી રાણીના
ન્યુ સ્કૂલની સામે છાયાન-પ્રતાપસુરા રોડ, મુ. ભાજાર, તા. કલોલ, ન્ય. ગાંધીનગર - ૩૮૮૪૩૮ જાતે છાયાની પ્રદાનિત છું.